

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

ADRES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag
Telefoon 14519, Postgiro 14574

Opgericht 21 Maart 1900
door Kolonel
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

ADRES VOOR ADVERTENTIËN:
N.V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

HOOFDVERTEGENWOORDIGER IN NED.-INDIË:
Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostk.

„Het Koloniaal belang is
een algemeen
Nederlandsch belang”

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD
TE VERMELDEN

DIT BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER VOORNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOOWEL HIER TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIË

HOUD: Een Indisch Huis te 's-Gravenhage. — Het boek van Knoop. — Ind. Avonturiers. — Sprokkel. — Van Week tot Week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen: I. Uit de Eur. Pers. II. Uit de Inl. Pers. III. Uit de Chin. Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verrren Vreemde. — Berichten der Afd.: ('s-Gravenhage). — Mededeelingen: (I. Van het Dag. Bestuur, II. Van het Informatie-Bureau). — Mutaties van 30 September tot 7 October.

CONTRIBUTIE ad f 5 — 's jaars voor het lidmaatschap dezer Vereeniging, tot voor hen die thans als lid toetreden tot en met 31 December 1926. Zij ontvangen dan gratis „Het Koloniaal Weekblad” tot ultimo Dec. '25.

Een Indisch Huis te 's-Gravenhage
door
M. J. LUSINK.

Indische belangen en belangstelling in Indië, op een terrein, waarop velen zich in ons land bewegen, en terecht, want Indische belangen zijn slotte belangen voor heel ons land, terwijl belangstelling in Indië er toe leidt, dat die belangen er zich uitbreidt en versterkt. En het is daarom zij het ook, dat een gezond egoïsme daarbij een grote rol speelt — een verblijvend verschijnsel, dat Den Haag, het centrum van Indische leven, zoonen zich geroepen gevoelen, hun medewerking te steunen aan, of minstens belang te stellen in even verschillende instellingen ter plaatse getuigenis afleggen: instellingen, die elk haar eigen wijze en bijzonder cachet hebben, doch die convergeeren naar één punt: Indië. En daar lijkt het mij een gelukkige gedachte, dat eenige instellingen zich sterker willen maken door te vereenigen in een algemeenen bond. Van deze plannen zijn mij geen bijzonderheden bekend, doch het bericht daarvan geeft mij aanschijn, thans naar voren te brengen de vraag, die mijzelven reeds eerder stelde, of het niet moge ware, de Indische vereenigingen, met behoud van ieders zelfstandigheid, onder te brengen in een gemeenschappelijk gebouw, waardoor voor zich beter tot haar recht zou kunnen komen, en waarbij de gezamenlijke exploitatie eener lokale lokaliteit alicht economische voordeelen opleveren. Een belangrijke factor daarbij is m.i. de propaganda voor Indië onder het publiek in den meest uitgebreiden zin, dus ook onder de vreemdelingen, die onze stad bezoeken, aan wie op aantrekkelijke wijze onze koloniën bekend gemaakt dienen worden. Het is geenszins mijne bedoeling, het bestaande Koloniaal Instituut te Amsterdam concurrentie aan te doen, hetgeen bij den grooten en kostbaren opzet dier stichting ook wel gesloten is, (en waartoe ik op grond mijner relatie tot dat instituut ook niet zou willen medewerken) doch slechts om het Indische leven, zich hier ter stede in de diverse instellingen te concentreren in een passend milieu. Het is thans de toestand in Den Haag? De vereeniging „Oost en West” bevordert reeds jaren met loffelijken ijver de belangstelling in Indië en geeft voorlichting, waar die gevraagd wordt. Zij heeft een leeszaal in de Heulstraat en nu en dan lezingen op verschillende plaatsen van haar eigen lokaliteit. En nu komt het mij voor, dat die lokaliteit niet gunstig ligt; voor de Indische gasten behooren, die hoofdzakelijk nabij of noordoost van de Laan van Meerdervoort wonen, en

NASPEURING

op elk gebied, door bekwame **RECHERCHEURS** in binnen- en buitenland, speciaal tot het verkrijgen van bewijs voor echtscheiding. **DISCRETIE VERZEKERD.**

HOOFDBUREAU

VLEERSTRAAT 2 'S-GRAVENHAGE
TELEPHOON 10764 — 32133 — 72247
DAG EN NACHT GEOPEND

GEVESTIGD

FOTOGRAFISCH ATELIER H. THEOBALD

voorheen firma CHARLS en VAN ES & Co.

BATAVIA-SOERABAIJA.

LAAN VAN MEERDERVOORT 189A.

TELEPHOON 33770.

‘S-GRAVENHAGE.

voor buitenstaanden, die om inlichtingen e.d. komen, niet, omdat de gelegenheid moeilijk te vinden en de lokaliteit in elk geval niet aantrekkelijk is. Nu mag men zeggen, dat dit een bijzaak is, ik ben van meening, dat voor een goede propaganda een aantrekkelijke aankleding van zeer groot belang is, zooals dit dan ook in den winkelstand (mooie etalages), in reisebureaux (schitterende platen van natuurschoon en reisgelegenheden) en waar al niet, juist wordt begrepen.

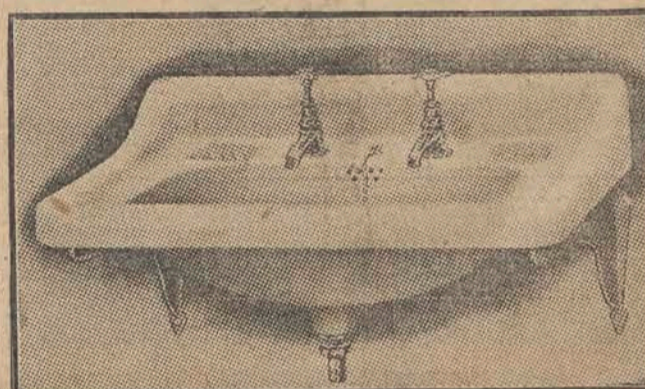
Evenzoo lijkt mij de lokaliteit van de vereeniging „Boeatan” niet gelukkig gekozen en de inrichting weinig aantrekkelijk. De étalage — al mogen er nu en dan mooie stukken staan — trekt niet en de tearoom is somber en gedrukt in een sfeer, die zoo weinig herinnert aan het „Land der Zonne, Land der Kleuren”, waarvoor die gelegenheid toch zeker wel als reclame zal zijn bedoeld? Als daar wat meer licht en kleur was, zooals in de mondaine restaurants, dan zou men veeleer geneigd zijn, er eens inteloopen en de rijke vreemdelingen zouden menig battik-doekje of Boeddha-beeldje als souvenir naar huis mede nemen. Het is mij niet bekend, op welke onkosten beide vereenigingen zitten, doch het komt mij voor, dat, gezien de bijzonder hoge huren van winkelpanden in het stadscentrum, deze niet gering zullen zijn en zeker niet evenredig aan het verkregen effect.

Het Indisch Genootschap ligt in de van Galenstraat, eertijds, toen de Laan van Meerdervoort nog „de” chique straat was en Duinoord nog niet bestond, een aanzienlijke buurt, doch thans gedeeltelijk „verwinkeld” en achteruitgaande in voornameid. Het gebouw, hoewel flink van opzet, heeft den ouderwetschen stempel behouden en het interieur is evenmin met zijn tijd meegegaan, zoodat men hier evenmin als in de hiervoren genoemde lokaliteit een herinnering krijgt aan ons mooi, zonnig en voorspoedig Indië.

Hetzelfde geldt voor het Kon. Instituut voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië, in hetzelfde gebouw gehuisvest.

DE KLERK & TEN BRUGGENCATE

VASTE WASCHTAFELS, groote maat,
reeds van af f 22.50 compleet. —

Electrische ornamenten en -apparaten.

Laan van Meerdervoort 150, 's-Gravenhage. Tel. 35122

ACCOUNTANTSKANTOOR E. D. VAN LINGE Bzn.

Afd. BELASTINGZAKEN

onder leiding van E. W. A. SNOEK
Oud-Inspecteur der Dir. Bel.

Den Haag, Wilhelminastraat 80-82, Telefoon 70922

Adviezen, Aangiffen, Reclames, Verzoeken om Ontheffing

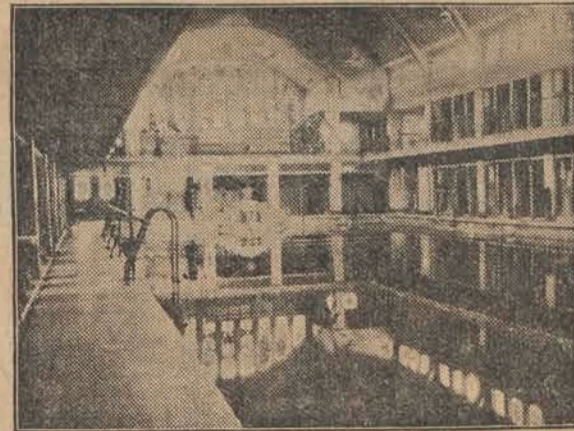
Administratie van Vermogens

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”

Telefoon 32739 Postrekening 69868

Weimarstraat 63, Den Haag.

In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen
3, 5, 12 en de Stoomtram N. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen
van hygiëne en comfort voor de bezoekers.

ZWEMBADEN - KUIPBADEN - DOUCHEBADEN

Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip-
of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.

Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

VAN GULIK's Wijnhandel
 2e Louise de Colignystraat 75 Telefoon 72523
 's-Gravenhage
 Uitsluitend prima Wijnen, Whisky, Cognac
 enz., van eerste klasse huizen

M. STEINS - DEN HAAG
 Korte Houtstraat 14a
 VERTROUWD ADRES VOOR VAKKUNDIGE
 SCHOEN-REPARATIËN
 In uitsluitend betere afwerking, zoowel genaaid als gepend
Eerste klasse Maatwerk.

Tandarts Dr. A. KERVEL
 Frederik Hendriklaan 45
 DEN HAAG TELEF. 50122
 Spreekuur 9-3
 Belangrijk verlaagd Tarief
 bij contante betaling.

M.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-M^U
BRANDSTOFFENHANDEL
 DENNEWEG 67a TELEFOON
 DEN HAAG 14427

 Wenscht gij te ontvangen te kwaliteit brandstoffen, tegen billijken prijs en gegarandeerde maat? Bel dan op 14427.

A. SCHRÖDER & CO.
 GROENMARKT 25, 26, 28
 'S-GRAVENHAGE
BEDDENMAGAZIJN
 DE „VI-SPRING" MATRAS

 HET NIEUWSTE
ZACHTTE LIGGING
 TE LEVEREN IN ALLE MATEN

BRIEVEN en stukken, de afdeeling Advertenties betreffende, uitsluitend te adresseeren: Administratie Koloniaal Weekblad, Nobelstraat 20, Den Haag. Dus NIET enkel Drukkerij Ten Hagen.

NAAR KANTOOR
 Wij leiden U op en zorgen voor plaatsing in goede betrekkingen
 Prospectus gratis. **STENO-DACTYLO INSTITUUT**
SCHOEVEERS Stadhouderspl. 3 Noordeinde 13
 DEN HAAG DELFT

Het wil mij voorkomen, dat genoemde vereenigingen, en wellicht nog enkele andere, niet op een goede plaats liggen en zich daar behoorden te bevinden, waar het hart van Indië klopt, waar het licht is en waar een jonge omgeving het symbool is van de jonge kracht, die in de laatste jaren in de belangstelling voor Indië te zien valt. Een gebouw, een Indisch Huis, aan een der breede lanen van Stadhouders- of Statenkwartier of op Zorgvliet zou m.i. de huisvesting moeten geven aan de instellingen, die Indië bekend en groot willen maken of voor zijn belangen opkomen. Een gebouw, welks architectuur aanstands opvalt en aantrekt, en dat reeds bij den eersten oogopslag doet zien, dat het gewijd is aan Tropisch Nederland, en gestoffeerd door met Indië bekende vaklieden van goeden smaak, opdat elke banaliteit in het uiterlijk worde vermeden. Een gebouw, waar men zich behaaglijk gevoelt en gaarne een vrij uurtje doorbrengt om er het contact te behouden of te verkrijgen met alles wat ons op koloniaal gebied interesseert. En dan denk ik niet alleen aan de huisvesting van een paar vereenigingen als de bovengenoemde, maar ik zou, ook uit financiële overwegingen, den opzet nog grootter willen zien. Ik zou er het commercieele Indië ook willen onderbrengen in dezen zin, dat ik (op de boven-étages) kantoorruimte zou willen beschikbaar stellen voor een aantal Indische cultuur- of industriele maatschappijen, die haar zetel in Den Haag hebben, terwijl ik — niet in de laatste plaats — denk aan de beide voor Indië zoo belangrijke instellingen als den Ondernemersraad voor Ned.-Indië en de Internationale vereeniging voor de Rubbercultuur in N.-I. Het aantal kantoren van Indische Zaken in Den Haag is grooter dan men wellicht meent; voorzover ik heb nagegaan telt onze stad circa 100 zetels of kantoren van cultuurmaatschappijen en een 10-tal van mijnbouwondernemingen, welke voor mijn plan in aanmerking zouden kunnen komen, en wanneer dus slechts een klein aantal dier zaken van het te stichten gebouw gebruik maakt, dan geloof ik, dat de exploitatie, waarbij winstbejag uit den aard der zaak uitgeschakeld moet worden, rendabel is.

Maar er is nog een desideratum. Het is mij van verschillende zijden bekend, dat speciaal in de havenstad het gemis gevoeld wordt van een aangenaam centrum, waar zij, die aan Indië gehecht zijn, elkaar dagelijks kunnen ontmoeten: een gezellige sociëteit. En nu moge het waar zijn, dat de „Witte" voor velen reeds in die behoefte voorziet, er zijn ook zeer vele anderen, voor wie de hooge contributie of de verre afstand een bezwaar is voor de toetreding. Een sociëteit in het door mij gedachte Indische huis zou derhalve naar mijne meening zeer in den smaak vallen, vooral wanneer daar gelegenheid is, zich in de leeszaal van alles wat Indië betreft op de hoogte te stellen; wanneer men er in een tentoonstellingzaal (van Boecatan) de voortbrengselen van Indische kunst en industrie kan bewonderen en ook wanneer men er heen gaat om zijne relaties in de kantoren der diverse maatschappijen te spreken.

Resumeerende, zou het Indische Huis er ongeveer als volgt kunnen uitzien:
 Rez de chaussee. Sociëteitszaal van zoodanige afmetingen en constructie, dat er ook gelegenheid is voor voordrachten en bioscoopvoorstellingen (alles op koloniaal gebied) voor het publiek. Voorts een tearoom en een tentoonstellingszaaltje van Indische kunst en nijverheid, een en ander onder leiding van Boecatan.

Eerste étage. Vergaderzaal ten gebuik van de in het gebouw ondergebrachte vereenigingen en cultuurmaatschappijen. Een paar kamers voor Bestuur en secretariaat voor elke vereeniging afzonderlijk. Een bibliotheek en een leeszaal, de beide laatste ter vervanging van die in de van Galenstraat.

Tweede étage, met een afzonderlijken opgang ter zijde van het gebouw, bevattende een aantal loka-

Wilt ge in alle opzichten tevreden zijn, koopt dan Uw
GOUD EN ZILVER
 of brengt Uw Reparatiën bij W. K. POULUS
44 WESTEINDE 44 DEN HAAG - TEL. 33622
 het sedert 1885 zoo gunstig bekend staande en vertrouwde adres.
 2de Winkel: BOEKHORSTSTRAAT 101a
Let op het juiste adres

len voor kantoren van Indische maatschappijen. Aldus in het kort hoe ik mij een Indisch voorstel, een schema, dat natuurlijk voor wijzigingen vatbaar is, mits gehandhaafd bleef, denkbeeld van een aantrekkelijk centrum voor Indische leven op wetenschappelijk, economisch, sociaal gebied in de residentie.

Een voorname factor in mijn plan is natuurlijk de financiële zijde, doch het komt mij voor, dat dit geen moeilijkheden behoeft te geven, want zoo noodig vertrouwd mag worden op den van de vele hier gevestigde bloeiende Indische maatschappijen en vermogende oud-Indische, terwijl ten slotte een premieleening een even geldkwestie zou kunnen oplossen.

Mocht mijn denkbeeld verwezenlijkt worden zou aan deze stichting de naam verbonden kunnen worden van den grooten kolonialen Nederlander wijlen den Gouverneur-Generaal Van Heutsz, zoo bijzonder veel voor de bevestiging van ons zag in Indië heeft verricht en daarom aanspraak heeft op de dankbare waardeering van allen Indië liefhebben of zich op welke wijze dan ook aan Grooter Nederland verbonden gevoelen. huis zou dan kunnen heeten het „Gebouw Heutsz" en een voortdurende herinnering zijn wat een klein land met groote mannen kan doen.

Zooals ieder vraagstuk heeft ook dit zijden zijden: het principe en de uitvoering.

Wat het eerste betreft zou elke vereeniging eigen boezem de wenschelijkheid van een coöperatie in den door mij bedoelden zin kunnen spreken, terwijl persoonlijke beschouwingen kolommen van dit blad van veel waarde kunnen zijn. En wordt mijn plan gunstig opgenomen zoude een commissie, samen te stellen uit een leden van elke vereeniging, de zaak verder te bestudeeren en naar een practische oplossing te zoeken.

Den Haag, September 1925.

Het boek van Knoop.
 Het behoud van dat zooveel groter menig opzicht zooveel rijkere Nederland daarginds in de tropen, is een kwestie voor het kleinere Nederland. schen de Eems en Wester-Schelde laatste geve Insulinde daarom toekomst, het toone meer belangstelling liefde voor het land dat eens of roepelijk zal uitgroeien tot een Nederland of... voor ons verloren gaan.
 (Het probleem Nederl. Indië pag. 9).

Bijna zeventig jaren zijn voorbijgegaan sedert Max Havelaar het licht zag. Dat boek was een dooi voor de rechten van het Indische volk, een pleidooi ook voor den auteur zelve. Er in ge- en veroordeeld op hoogen toon, ernstig waarschuwd, fel bedreigd en Nederland staat tusschen Friesland en de Schelde — er slecht af.

Aan het slot, de opdracht aan den koning weergaloos schoone hyperbool.

In „Het Probleem Nederland—Indonesië" langs bij Adi Poestaka verschenen, wederom pleidooi, maar met gansch ander bedoelen, richt de schrijver aan het einde van zijn boekwerk eens tot het Hoofd van den Staat, thans de koning, en hij doet het aldus: „Majesteit, laat beletten „zoo onoverkomelijke bezwaren U zulks „Uw Vorstelijk kind, dat eens onze Vorstinne „zijn, tot ons, tot Indië komen. Laat Haar de „ken van Indië uit Uw naam verkondigen, dat „Uwe hooge wil en die van Uwe Regeering is „Indië meer dan vroeger de zegeningen zullen „worden van ons koloniaal beleid, waarvoor

Mevr. JOH. VAN DER WISSEL
 Goudsbloemlaan 8
 DEN HAAG
LEERARES PIANO- EN ENSEMBLESPEL
 SPREEKUR VAN 1.30 TOT 2.30

ANNO 1674

MAATSCHAPPY TOT EXPLOITATIE
VAN DE

STOOMWASSCHERY

BYVOET, ZON
BLOEMENDAAL

TEL. 22016. TEL. 22016.

den die Indië aan Nederland binden, zullen bestaan, nauwer zullen worden aangehaald. Overtuigt Gij, door Uw Dochter met zulk een Koninklijke zending te belasten, van Neerlands welmeenen in zijn lot. Dan, majesteit, zal er gaan gloren een nieuwe Dageraad, een schoone en veelbelovende Dageraad in de geschiedenis van Nederland en Indië."

Deze woorden vormen de toespitsing van de midelen welke de schr. aangeeft voor een nauwere aanknoping van Nederland met Indië, zijn hoogsten wensch. Ze bevatten tevens zijn eredo en teekenen in houding tegenover het onderwerp van behandeling, het probleem Nederland-Indonesië, naar welke oplossing hij streeft, een oplossing trouwens, welke de sympathieke ondertitel: „Hoe kan de band tusschen Nederland en Indonesië behouden blijven?" reeds een aanwijzing geeft.

Knoop's boek is dan ook geen aanklacht welke trilling zal doen gaan door het land, maar wel dat het een klacht, waarvan de kennisneming een indruk maken zal op hen die, als schr., het welmeenen met Indië en Nederland, maar een licht met de verholen hoop op een lichtend verzet. Knoop's boek is leerzaam en daardoor nuttig het opent de oogen van diegenen die willen zien. Schr. wijst op wanverhouding en misstand, op landen niet meer van onzen tijd en geeft daarbij wat z.i. tot verbetering strekken kan, opdat komen worde een ontijdig uiteengaan, of, erger een scheuring tusschen beide landen, tredende aldus op als slooper en bouwer tegelijk. Hij is van man van het behoud in den goeden zin van het land — omdat er „iets te ebehouden" valt — maar een open oog voor de toekomst gelijk deze zich het heden afspiegelt, en toont eerbied te bezitten den historisch gegroeiden eeuwenouden band tusschen deze volken van Oost en West.

zou hier te ver voeren het boek van Knoop 200 bladzijden — in onderdeelen te bespreken, leze het met de aandacht welke het verdient. Een grove lijnen kunnen worden getrokken en dient allereerst te worden gezegd dat de stijl ligt van temperament en overluiging, al is deze van het karaat eigen aan dien van een grootster in de Nederlandsche taal als de schr. van Havelaar, om dezen nog even de eer te geven hem toekomt. Wat de feitelijke inhoud betreft beweegt schr. zich nagenoeg op het geheele van den Indischen Staatsdienst en nog hoort op dat van maatschappij en samenleving en hij wondeplekken ontdekt, verwacht hij — en heiling, van Nederlandsche zijde vooral. Laat niet na de genezing daartoe aan te geven wijdt daaraan een groot hoofdstuk (het vierde): welke zijn de middelen die al dadelijk er toe kunnen medewerken de banden die Indië aan Nederland te versterken? Genoeg, in verband met bespreking, tot kenschetsing van den inhoud. De aangegeven middelen de eenig juiste zijn, schr. bij de veelsoortigheid van onderwerpen, hij onder het glas neemt, geen feilen begaat in beschouwingen, niet heeft misgetast in zijn oordeel, deskundigen mogen hierover uitspraak maar hiermede zal wel algemeen worden in dat de schr. objectief en eerlijk, met den wilken zijn taak vereischt te werk gegaan is, daarbij wij voorts in aanmerking hebben te nemen zijne meeningen gegrond zijn op cijfers en feiten hem uit goede, in zijn Voorwoord genoemde menen verstrekt.

En wel, dit is bijkomstig; het boek van Knoop „arcanum" en men verwachtte de oplossing een probleem als het onderhavige niet van een „historischen „imperatief".

ant, het gaat hier om andere, om grootere dingen. De waarde van het boek ligt in zijn strekking

die van het hoogste belang is. Ze is deze dat het, meer dan ooit te voren, noodig is dat de belangstelling in Nederland voor Indië levendiger worde, dat deze zich minder moet uiten in woorden — schaduwen van gevoelens en gedachten — dan in daden, dat met de Indische bevolking moet worden medegeleefd als met het eigen volk, dat de koers ten aanzien van het koloniaal beleid op 't nauwgezest moet worden gestuurd (verandert zegt de schr.) en dat vooral gelet moet worden op den „polslag van den tijd" welke ginds met zoo snel tempo klopt.

Met het vorenstaande is een beeld gegeven — hoe onvolkomen ook — van dit belangrijke geschrift, dat zijn ontstaan te danken heeft aan de genegenheid van den schrijver voor Nederland — zijn Vaderland — en Indië, zijn geboorteland en dat van zijn moeder. Moge het onder veler oogen komen!

Zal Indië inderdaad „uitgroeien tot een grooter Nederland," dan, voorzeker, heeft de schr. van het probleem Nederland-Indonesië daartoe een loffelijke, prijzenswaardige poging aangewend.

F. v. d. Br.

Indische Avonturiers.

Door S. KALFF.

Inleiding.

„Niemand zal ontkennen", schreef Multatuli in zijn *Nog eens: vrije arbeid*, „dat een industrieel op Java, hetzij in landelijke ondernemingen, hetzij in den handel, binnen tien, twaalf jaren fortuin maken kan. De voorbeelden daarvan zijn zóó menigvuldig, dat het noodeloos wezen zou namen te noemen. Die fortuinen varieeren tusschen twee of drie tonnen en even zooveel millioenen. Om matig te zijn willen wij de som op slechts een half millioen, en den tijd waarin dat bedrag kan verkregen worden op vijftien jaren stellen. Bij 't opheffen der belemmeringen die Java beletten een *Kolonie* te zijn, zouden zich daar al zeer spoedig een paar millioen blanken vestigen. Er is plaats voor meer! Doch stellen wij alweder dit cijfer op slechts één millioen. Men duizelt bij de berekening van de som die dit millioen rijkworders in weinig tijds zouden weten bijeen te garen."

Op den bij hoek gebleven landgenoot zou deze uitspraak allicht den indruk maken, alsof fortunismaken in Indië slechts eene kwestie van tijd is. Doch vooreerst is het bijna een halve eeuw geleden sedert dit geschreven werd, en verder zou men tegenover deze lezing de andere kunnen stellen:

„Niemand zal ontkennen dat een industrieel op Java binnen tien, twaalf jaren.... over den kop kan gaan.

Zelfs veel eerder. En hoevelen, zoo ze in Indië al niet den finantieelen ondergang vonden, bleven er „gros Jean comme devant". Fortunzoekers zijn niet altijd fortunvinders. Het provinciale spreekwoord luidt: „De zoeker van de kunst is de vinder van den bedelzak"; hetgeen men voor Indië in crisis-jaren wel eens zou kunnen uitbreiden tot: De zoeker van de kunst om geld te maken is de vinder van den bedelzak.

Zeker is het dat, sedert de opkomst van het Nederlandsch gezag in den O.-I. Archipel het groote wingewest tot jachtveld heeft gediend voor eene lange rij van fortunzoekers, in de ongunstige betekenissen van het woord. *Il y a fagots et fagots*; naast de groote massa dergenen, die langs wettigen weg lotsverbetering zochten, waren er fortunzoekers van het gehalte van avonturiers, wien ieder middel tot verrijking goed genoeg was; lieden, van wie hetzelfde gezegd kon worden 't geen

H. ISERIEF & ZONEN

Plein h. Korte Poten 1 - 's-Gravenhage - Tel. 10299

Specialiteit wollen en katoenen Tricotondergoederen
Kousen, Handschoenen, Onderjurken enz.

Dr. RASUREL Wollen Onderkleeding

van Natuurwol met
Turfvezels voor Heeren, Dames en Kinderen

MELKINRICHTING DER VEREENIGDE — ZUIVELBEREIDERS —

Badhuiskade 5 Scheveningen

levert U

tegen **concurrerende prijs**
prima kwaliteit **Melk** en **Zuivel-**
producten. Probeert U eens onze
Prima Roomboter, de kwaliteit
zal U bevallen!

Deze artikelen dagelijks versch
aan huis bezorgd.

KWEEKERIJ „ALPINA" WASSENAAR

KWEEKERIJ „ALPINA"

RAAPHORSTLAAN - WASSENAAR

Speciale cultuur van
Alpen- en Rotsplanten

Laat U
voordeelig installeeren

door

P. B. v. MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12 DEN HAAG Torenstraat 5

TELEFOON 12898

BEDDEGOED

Gegarandeerd zuivere vulling

Ruime keuze

KARPETTEN

CIVIELE EN MILITAIRE
INDISCHE
UITRUSTINGEN

Witte Pakken f 9.50
en hooger

HET UITRUSTINGENHUIS
DEVENTER TEL. 400

Geillustreerde Catalogus
op aanvraag
zonder eenige verplichting

A. LOTGERING
Tandarts
Bredakade 72 - Den Haag - Tel. 32305
Spreekuren: 8.30-9 v.m.
10-3 namidd., 7-8 namidd. (behalve Zaterdag)

Tehuis voor Studeerenden

Aangenaam TEHUIS aangeboden aan één of twee schoolgaande of studeerende jongelui (jongens of meisjes) bij gepensionneerd R.K. hoofd eener school in een der grootste steden van Gelderland, bekend om haar gezonde ligging, met uitstekende inrichtingen voor Lager, Middelbaar en Hooger Onderwijs.
Oordeelkundig toezicht op studie. Uitmuntende referentiën. Brieven onder No. 299L aan het Bureau van dit Blad, Nobelstraat 20, Den Haag.

N.C. HOOGTEIJLING
van Noord tot Zuid van West tot Oost

VERHUIZINGEN
OVER DE GEHEELE WERELD
225 VAN BLANKENBURGSTR. 109

BERGPLAATSEN
VOOR
INBOEDELS
OPSLAG-BAGAGES

TELF. 32615

WINKEL VOOR DE BEHANGERIJ
Frederik Hendriklaan 283
TELF. 50910
DEN HAAG

Les extrêmes se touchent

Een courantendrukkerij is een inrichting waar in den kortst mogelijken tijd het grootst mogelijk kwantum werk moet worden gemaakt. Personeel en machines zijn daarop speciaal ingesteld. Snelheid is hoofdzaak; kwaliteit een, zij het dan voorname, bijzaak.

Een kunst-drukkerij is juist het omgekeerde. Daar is de afwerking hoofdzaak en teveel haast zou ten nadeele van het werk komen. Ook daar zijn personeel en machines speciaal op zulk werk berekend.

De meeste drukkerijen leggen zich óf op het een, óf op het ander toe, omdat het lastig is, zich op twee zoo uiteenlopende soorten van werk te specialiseren.

L'exception confirme la loi

Dat ziet men aan onze Drukkerij, die op haar rotatiepersen couranten en tijdschriften snel en in groote oplagen vervaardigt, doch wier snelpersen kunstproducten leveren als „Ned. Indië Oud en Nieuw“, „Het Huis Oud en Nieuw“, Oedaya (Opgang) enz. Natuurlijk vervaardigen wij ook het midden klasse-werk, hetz.g. Handelsdrukwerk en wij beroemen er ons op, dat ons werk door geen onzer collega's kan worden overtroffen.

J. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM“

Anna Paulownastraat 30a, Tel. 34947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

DE HAAGSCHE POSTZEGELHANDEL

TOUSSAINTKADE 41 - DEN HAAG

Het beste en meest vertrouwde adres voor de In- en Verkoop van postzegels. Wij koopen steeds alle betere Post- en Portzegels van Suriname en Curaçao tegen zeer hoge prijzen. VRAAGT PRIJSCOURANT

prof. v. d. Palm van Napoleon zei: „Hinderpalen der zedelijkheid stonden hem nooit in den weg“.

Het vreemdelingen-element leverde tot deze klasse een vrij aanzienlijk contingent. Met name de Duitschers of Duitsch sprekende vreemdelingen, die in verhouding tot andere natieën in de meerderheid waren. Uit hunne rijen kwamen ettelijke typen van gelukzoekers voort, die in hun vaderland gelijk men wel placht te zeggen met één paar schoenen drie koningen hadden gediend en onveranderlijk wegens „Ehrensache“ naar Indië kwamen. Hun obskuur verleden was veelal een gesloten boek; zij werden geacht met een schoone lei te komen, totdat een justitieel onderzoek den sluier over hunne bedenkelijke antecedenen oplichtte.

Jakob Casper alias Baron von Busch.

Dit laatste overkwam aan zekeren Jakob Caspar, zich noemende Adolph baron von Busch, wiens geheele loopbaan eigenlijk eene aaneenschakeling van misdrijven was en die, in Europa uitgepraktiseerd, in Indië naar het touwtje van verleng zocht. Hij ving met die reeks van misdrijven reeds in zijne jonge jaren aan — het buigt zich vroeg wat een haak wil worden. Geboren omstreeks het jaar 1780 in een klein Pruisisch stadje werd hij aanvankelijk voor de studie der medicijnen, daarna voor een handelsloopbaan bestemd, doch ving reeds als 16-jarige knaap een zwervend leven aan. Hij was van Joodsche afkomst, doch 'tscheen wel alsof Zigeunerbloed hem jeukte; zoo zwerflustig en zoo... dieftachtig bleek zijn aard te zijn. Geholpen door voorkomen en manieren, door sluwheid en welbespraaktheid vond hij herhaaldelijk een onderkomen bij personen van aanzien, die meenden een veelbelovenden knaap te steunen. Maar 't eind was steeds, dat hun de beurs gelicht werd. Ten einde zich te „lanceeren“ gaf hij zich uit voor christelijk jongeling, en ook stoutweg voor personen die hem ten volle onbekend waren. Zoo gebeurde het dat de jonge Devrient, die later zoo vermaard zou worden als tooneelspeler, het ouderlijk huis te Berlijn ontloopen was, en dat in de voornaamste nieuwsbladen oproepingen verschenen om hem tot den terugkeer te bewegen. Men las toen overal: „Ludwig, keer terug!“ Onder de roos gaf Jakob toen aan zijn toenmaligen gastheer te verstaan dat hij de gezochte Devrient was, hetgeen hem een onderstand en sommige faciliteiten bezorgde waarvan hij anders verstoken zou zijn geweest. Doch hij zorgde er voor zijn piek te schuren voordat de berichten uit Berlijn omtrent het signalement van den gezochte ter plaatse konden zijn. En ten einde in een behoorlijk reisgeld te voorzien, nam hij een gevulde goudbeurs van zijn gastheer mee, met nog twee horloges — alsof hij zelf ook op dieven rekende, die hem wel eens van één daarvan zouden kunnen ontlasten.

Dieser war der erste Streich,
Doch der zweite kommt sogleich!

— zoo had ook hij met den dichter mogen zeggen, want op dezen eersten grooten slag volgde een tweede, en een derde — totdat hij achter de tralies kwam. Daarvóór doorleefde hij echter nog ettelijke avonturen en lotswisselingen. Zoo trad hij te Straalsund in dienst bij een Zweedsch regiment, waarvoor hij den eed der Christenen moest afleggen, aangezien geene Joden voor den Zweedschen krijgsveld werden aangenomen. Evenwel vond hij kort daarop gelegenheid zich te laten doopen onder den naam Adolph von Busch, waaraan hij later het praedicaat baron toevoegde; voortaan bestond Jakob Caspar voor hem niet meer.

Ofschoon gewoon door de handen van het gerecht te glippen, zoo kwam hij toch, weder wegens diefstal, voor drie jaren in de gevangenis te Maagdeburg terecht. Eerst in 1801 werd hij daaruit ontslagen en gaf zich toen uit voor den zoon nu van dezen, dan van genen hooggeplaatsten persoon. Met de genealogie der Duitsche adellijke geslachten scheen hij, die zich uit zedigheid slechts baron

noemde, tamelijk gemeenzaam te zijn. In 't vaderland trad hij bij een Oostenrijksch regiment in dienst, deserteerde gelijk hij te voren van het Zweedsch regiment gedaan had, en kwam vervolgens op een tijdstip, toen daar de bevelhebber wijsgeer Kant begraven werd. Had Jakob zijne aanvankelijke bestemming gevolgd om aan eene universiteit te studeeren, hij zou bij de grafenis allicht aanleiding gevonden hebben eene aantekening in zijn dagboek, in den vorm van het studentenlied:

„Zu Königsberg im heil'gen Drang lief ich den Philosophengang und dachte des großen Kants. Dann ging ich in alle Kneipen und schrie: „Ist denn gar kein Philosoph mehr hier?“ — „Nein, mein Herr, denn wir sind alle königlich preussische Lieutenants.“

De „Kneipen“ van Koningsbergen bezocht hij wel, maar dacht overigens meer aan zijne persoonlijke veiligheid, die ernstig bedreigd werd, dan de filosofie van Immanuel Kant. Hij borg hachje door naar Polen te vluchten, en verder het Heilig Rusland. In beide landen begon hij operaties eerst op groote schaal doordien hij toegang wist te verschaffen tot aanzienlijke kredieten. Hij zou zelfs met eene Russische gravin gehuwd zijn, indien de bloedverwanten der gravin niet bij tijds lont hadden geroken en den gelukzoeker de deur gewezen. Daarna verwisselde hij deze rol met die van spion. Hij kwam terecht diplomatieke kringen; onder den naam van Ahlefeld werd hij aan het hof te München geïntroduceerd en bewoog zich in die omgeving als hij zelf in een wieg met een kroontje gebakerd staatkundige toestanden dier dagen boden ruim arbeidsveld voor de spionage; hij had een loonend bedrijf in kunnen vinden, tevens een bedrijf dat hem wonderwel paste. Doch — ex ter kan het hippelen niet laten“, evenmin Jakob Caspar zich het beuzensnijden afwende. Een belangrijke diefstal bracht hem opnieuw ter de tralies, ditmaal met een vonnis van jaren tuchthuis. Toch ont kwam hij er aan simuleerde krankzinnigheid. En zoo goed speelde hij die rol, dat hij in 1819 op een onderstand van f 365 's jaars te Koningshoven onder politietoelating werd gesteld. Men scheen hem te doorzien, eenigen tijd werd hij verplaatst, en niet in voordeel, naar het werkhuis te Brauweiler Keulen. Eenige kostbare jaren zijns levens bracht hij hier door, totdat hij gevoelde dat verandering van lucht hem goed zou doen. In 1828 ging hij de Hollandsche grens over, om dienst te nemen in het O.-I. leger.

't Was de „meer en meer gebruikelijke weg“ van zoovele Duitschers, die gevoelden dat ze in vaderland hunne laatste troeven hadden gespeeld. In zijn geval stond de kans echter slecht, dewijl hij toen reeds naar de vijftig liep. Toch lukte het hem om met een valsche praatje en valse papieren naar Indië te komen in den rang van sergeant-majoor. Het was toen nog de goede tijd der aanbevelingsbrieven; slimme Jakob had verscheidene in zijn mars; zoomeede stukken adellijke wapens en officieele stempels, welke uit zijn „diplomatentijd“ waren bijgebleven. Hij me liet zich in een land als Indië wel iets verdienen. Hem werd vergund om buiten het militaire kampement te logeren, en daar hij vooreerst een ruim van geld voorzien scheen te zijn, schroomde hij niet zijn intrek te nemen in een der beste logementen van Batavia. Men kon ook niet weten dat dit geld eigenlijk afkomstig was van 's konings tweeden zoon, prins Frederik der Nederlanden, veldmaarschalk van de landmacht, die ook al tot de gedupeerden behoorde. Door geheimzinnige invloeden bewerkt had deze, één dag vóór het vertrek der suppletietroepen uit Hellevoetsluis, den voormaligen graaf Ahlefeld aanbevolen bij den detachementskommandant als iemand, die wegens staatkundige aangelegenheden Europa moest verlaten. Hij had hem ook een recomandatibrief

F. W. SOESMAN

TANDARTS

Frankenslag 165 Telefoon 52730

'S-GRAVENHAGE

Spreekuur: alle werkdagen 1-3, Donderdagavond 7-8

RÖNTGENONDERZOEK

FRANS WALLAT

BONTWERKER

ATELIERS VOOR FIJNE PELTERIJEN

KETTINGSTRAAT 2A

TELEFOON 10219

'S-GRAVENHAGE

Official **Ford** Dealer

THE UNIVERSAL CAR

Reinkenstraat 1 K **Garage „Hamim”, H. Wegerif** Den Haag, Tel. 34215
Service - Automobielen-Onderdeelen

Indische autoriteiten meegegeven, met nog steekpenning van f 1000. Genoeg om hotel te Batavia te betalen, en een kleermakers-
ing voor een burgerkostuum.

zulk een wind in 't zeil vlotte Jakob's
je ook in het warme land. De detachements-
mandant, zelf ook Duitscher, deed hem uit
logement verhuizen naar zijn eigen kwartier,
spoedig hing Jakob den „graaf” weer uit. Hij
toegang tot de kringen der Batavia'sche
helen, hij nam de houding aan die hij eenmaal
het Beiersche hof had aangenomen; vooral
men hem als ijverig bezoeker van gezelschap-
waar met whist, hombre en écarté de tijd ver-
d. Verbazing wekte daar zijn geluk bij
el. Zelfs in die mate, dat de verbazing over-
in achterdocht — maar bewijzen kon men
niets. Doch wat die vingervlugheid bij 't kaart-
betrof, hij had zelf in zijn jonge jaren ook
eld moeten betalen, en het gezegde werd aan
bewaardheid: „On commence par être dupe,
nit par être fripon”.

Leventje duurde totdat het oude zigeuner-
weer boven kwam; hij behoeftte nogmaals
ndering van toneel. Was hij te voren zoo
pamüde” geweest, thans, na een jaar reeds,
Indië hem te veel. In 1830 vroeg hij eene
entie aan bij den gouverneur-generaal J. v. d.
en kwam dezen met het verzoek aan boord
em..... officier te maken. O maar alleen voor
us, zoiets als tweede luitenant-titulair. De
was dat hij naar Europa geroepen werd ter
oring van zijne zaken als „Ritterguldsbesit-
en hij meende dat hij, uithoofde van zijne
ame familiebetrokkingen, kwalijk daarheen
terugkeeren in een minderen rang dan dien
officier. Zoo goed wist hij zijne zaak te beplei-
at Z.Exc. meende dit verzoek aan den protégé
prins Frederik wel te kunnen toestaan. Aan de
ep van het korps officieren werd door deze
ning niet geschaad; de nieuwe 2de luitenant
anstands den dienst verlaten, alleen den rang
iet de functies bezitten. Doch met dit spoedig
ek werd daarna in verband gebracht het feit
en paar landgenooten, die hem in Duitschland
d hadden, op zijn weg waren gekomen. Hij ge-
e dat hij „op den tocht” stond en begeerde te
rijnen alvorens men uit de school ging klap-

maand lang droeg hij de Indische officiers-
etten, wachtend op eene scheepsgelegenheid.
verkreëg hij een eervol ontslag en betaalde
passage met geld, waarvoor hij den Batavia-
tokhouder M. Veit had opgelicht. Hij had
bij dezen, op vertoon van valsche stukken,
edaan als eigenaar van de heerlijkheden Espe
einersheim, en in die kwaliteit wissels afge-
welke met protest terugkwamen — doch na
vertrek. Eveneens te laat kwamen in Indië de
aten, welke aantoonde dat de landerijen van
grondbezitter niet in Hannover, maar ergens
maan gelegen waren. Jacob had toen reeds de
assen zich en zijne crediteuren.

4000 rijkd. op zak kwam hij in de Engel-
haven Falmouth aan. Volgens zijn zeggen ver-
woordigde dit bedrag zijne Indische spaar-
ingen; feitelijk was 't de opbrengst van zijne
che wissels. Met een pas van den Nederland-
ant te Londen vertrok hij naar Den Haag,
verkreëg daar eene audiëntie bij koning Wil-
I. Hij kon Z.M. de onderdanige groeten over-
gen van 's konings vertegenwoordiger in Indië
wilde nu gaarne in den officiersrang overgaan
et Nederlandsche leger. Doch die vlieger ging
ot; er werd hem alleen toegestaan de Indische
em, waarop hij na zijn ontslag geen recht meer
te blijven dragen. De eer was wel een schoone
maar men er kon er niet van eten. Derhalve
tte hij spoedig zijn oud métier van beurzen-
er. Daarin althans nam hij een ongewone
; ja, hij toonde zich een adelaar — in 't op-

lichten. Doch vóór de wrekende godin Nemesis vat
op hem kreeg zat hij weer in het hem bekende Rus-
land en bediende hij zich bij zijne operaties aldaar
van Russische vertalingen, notarieel gelegaliseerd,
van de officieele stukken in zijn bezit. B.v. van zijne
aanstelling tot officier van het O.-I. leger, van zijn
eervol ontslag als zoodanig, van de ministerieele
vergunning om de uniform te blijven dragen, enz.
Hij had de origineele stukken zoodanig weten te
vervalschen, dat men in die vertalingen „majoor”
las in plaats van sergeant-majoor (zijn oorspron-
kelijken rang) en in de latere stukken overste in
plaats van tweede luitenant. De vrijheer van Espe
en Zeinersheim had zich nu verpopt in den voor-
maligen luitenant-kolonel in Nederlandschen dienst.

Op die stukken bekam hij crediet, en zoodra
hij dit ingeteerd had een Russischen pas. Daarmee
kwam hij toen weer in Koningsbergen terecht, hem
van ouds bekend, waar zijn uniform, nog versierd
met een paar ridderorden, hem goede diensten be-
wees bij een reeks van boeverijen. Maar nu kwam
hij toch aan het einde van zijn loopbaan; de kaars
begon in de pijp te branden. In 1832 werd hij door
de justitie te Hermannstadt in Zevenbergen achter-
haald en te Breslau voor het gerecht gebracht. Zijn
geheele zondenlijst kon men hem niet in rekening
brengen, wat niemand kon het weten, veel minder
het bewijzen. Doch met zijne laatste misdrijven was
dit wel het geval, en daarvoor werd hij veroordeeld
tot 3 jaren tuchthuis en 4325 Thaler boete, subsi-
diair 8 jaren tuchthuis. Aangezien hij toen geen
enkelen Thaler meer rijk was, en evenmin in de
gelegenheid was om zijn vernuft te spitsen op eene
nieuwe leening of eene nieuwe wisselruiterij, zoo
kwamen die 8 jaren bij de oorspronkelijke 3, en
geraakte hij dus voor 11 jaren achter de tralies.
Zoolang nu hield hij het niet uit; hij kwam in de
gevangenis te overlijden.

Door tusschenkomst van het vreemde consulaat
kwam dit bericht ook in Indië; doch zijne credi-
teuren daar hadden reeds eerder begrepen dat ze
hunne vorderingen op den vrijheer van Espe en
Zeinersheim wel onder hunne schoenen konden
schrijven.

Had men dezen Jakob Caspar in zijne gevange-
niscel pen en papier gegeven, veel papier, waar-
schijnlijk ware er eene levensgeschiedenis voor den
dag gekomen geschikt om een Cartouche te doen
blozen — van afgunst. En ook de Indische periode
in zoo'n levensverhaal zou waarschijnlijk geen ver-
werpelijke bijdrage zijn geweest tot de kennis van
personen en toestanden te Batavia gedurende het
bestuur van den gouverneur-generaal J. v. d. Bosch.

(Wordt vervolgd.)

Sprokkel.

L'histoire se repète?

Aan het gebouw van het ministerie van koloniën
op het Plein te 's-Gravenhage is men, op dit oogen-
blik, bezig eenige belangrijke herstellingen aan te
brengen en nieuwe glazen in te zetten. 't Is te ho-
pen, dat dit een goed voortteeken mag zijn voor
't geen in het gebouw zelf zal plaats hebben. De ex-
minister J. C. Baud noemde zijn ministerie een
glazen huis, waarin ieder de blikken, maar waar-
aan niemand de handen mogt slaan. Maar dat glas
was even dof en verweerd en ondoordringbaar als
de ruiten van het gebouw, waarin hij arbeide.
Moge de tegenwoordige minister handelen met zijn
departement als met de glazen van het gebouw op
het Plein!

(Uit „De Indiër. Dagblad toegewijd aan de
belangen van Ned.-Indië”. 29 Aug. 1850).

C. C. BORSTEN DEN HAAG

Drogisterij „Het Gouden Kruis”

Joan Maetsuyckerstraat 177 - Den Haag - Tel. 71924

Specialiteit in Verpakte Geneesmiddelen

Groote sorteer. Kruiden en Ziekenverplegingsartikelen
Wasch- en Poets-Artikelen. Kwasten en Borstelwerk
Alle soorten Recepten worden aangenomen.

EXPORT naar INDIË VERPAKKING ONDER GARANTIE

Haagsch Instituut voor Handelsopleiding

AZALEASTRAAT 51 's HAGE

Mondelinge en schriftelijke cursussen
Boekhouden voor examens en practijk - Staats-
huishoudkunde en Statistiek M.O. - Staatsinrich-
ting M.O. - Nederl., Fransche, Duitsche
en Engelsche correspondentie
Methodisch spreken.

UITSLUITEND BEVOEGDE LEERKRACHTEN

POSTZEGELEXPOR

D. W. BRANTSSEN

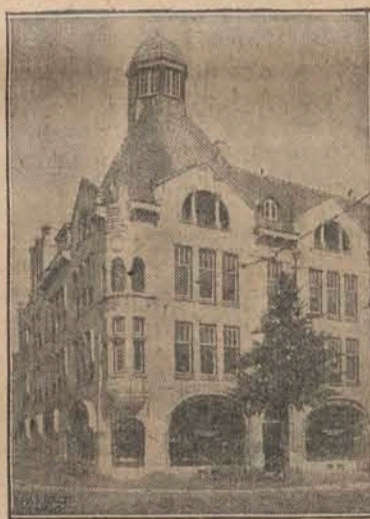
Frankenstraat 41 - Den Haag - Telef. 53529

Zichtzendingen uitsluitend volgens mancolijst.
Verlangt vanaf September a.s. mijn gratis maandel.
Offertenblad met vele gelegenheidsaanbiedingen.

Ontbrekt het U aan gelegenheid onze Koloniën
te bezoeken, neem dan een abonnement
op het rijk geïllustreerde Maandblad

Nederlandsch-Indië Oud en Nieuw

Abonnementsprijs 20 Gulden per jaargang
Directie en Adm. Nobelstraat 20, Den Haag

MAISON
DROUOT
Fred. Hendrikl. 85
Telefoon 52379
DEN HAAG

Woning- Inrichting

Beleefd noodigen
wij U uit tot een
bezoek aan onze
Magazijnen
en Modelkamers

DAMES-

HERSTELLINGSOORD, INTERNAAT EN EXTERNAAT

Heilgymnastiek - Massage
Diverse methoden van geneeskrachtige baden
Voorkoming en opheffing van obstructie bij de
periodieke circulatie

HUIZE „ILEX” (— bij de —) RIJSWIJK

Spreekuren van 1-2 of volgens afspraak
Directie: HAGE Telefoon RIJSWIJK 156

Maison H. SIMONS 's-Gravenhage.

MANTELHUIS
HEULSTRAAT 13, n. „Oost en West”

JAPONNENHUIS
NOORDEINDE 17a

Uitsluitend betere Confectie
Voordeelige prijzen!

Dansinstituut J. HOVERS

Wolvenregenstraat 170 's-Gravenhage

moderne dansen in 6 lessen

preekuur dagelijks van 8-10 uur n.m.

VOORBURG : VIJF HEEF ENHUIZEN

Te Koop aan de Laan van Sevenstar of verlengde Julianastraat. Tien groote en kleine kamers. Voor en achtertuin. Verder alle gemakken. Directe verbinding met Den Haag, Noordwijk en Rotterdam. Koopprijs f 9500⁰⁰ - tot f 9800.—

Te bevragen op het werk en Oranjest 72 VOORBURG

Haarlem en Omstreken.

Fa Th. A. KLINKHAMER APOTHEKER

KONINGINNEWEG 69, hoek Jordensstraat - HAARLEM
TELEFOON 1596

Allop. en Homoeop. Geneesmiddelen
Verbandstoffen, Specialité's
Bronwateren (Natuurlijk en Kunstmatig)
Zeer spoedige bezorging
VERZENDING NAAR INDIË ONDER GARANTIE

Heemstede wonen

(lage belasting)

Vraagt Woninggids aan:

HEEMSTEDE'S WONINGBUREAU Cornis. L. KWAK

Makelaar

Kantoor: HEEMSTEEDSCHE DREEF. Tel. 28236
Tramhalte Blauwe Brug.

Bouwterreinen Villa's - Heerenhuizen

Koopers of Huurders geen kosten.

HET IS VAN BELANG

bij het aanschaffen van een kleedingstuk zeker te kunnen zijn, dat men de volle waarde voor zijn geld ontvangt.

Wij staan borg voor de prima kwaliteit en onberispelijken Pasvorm voor ieder figuur onzer 1ste klas Engelsche Gemaakte Heerenkleding

DE RECOMMANDATIE BEWIJST HET

*Het Londen
Koninkrijk*

Plein 35 te de Tempeliersstr. HAARLEM
TELEFOON 1265

Even goedkoop als confectie doch gelijkstaand aan beter maatwerk

The Perfection of Ready to wear clothing.

Geen Filialen te Den Haag

Schoen-Magazijn PAANAKKER

Alléén ZOUTMANSTRAAT 43 - Den Haag
TELEFOON 30869

Ontvangen nieuwe collectie Winterwerk

Van Week tot Week.

29 SEPTEMBER - 5 OCTOBER.

De Indologische leerstoelen te Utrecht. Meldde het Utr. Dagblad dezer dagen, vernomen te hebben dat een derde van het aantal dergenen die de Indologische opleiding wenschen zich opgaven voor de studie in Utrecht en twee derde voor die in Leiden, de N. R. Ct. kan uit officieele gegevens mededeelen dat van de 48 aangewezen studenten 40 Leiden en slechts 8 Utrecht hebben gekozen.

Vacatures in den Raad van Indië. Door de benoeming van den Heer Welter tot Minister van Koloniën is een vacature in den Raad van Indië ontstaan, waarin door de Kroon zal moeten worden voorzien. Naar de Ind. bladen vernemen komen hiervoor in aanmerking de algemeene secretaris de hr. Erdbrink en de directeur van financiën, de hr. Bodenhausen.

Indien het Aneta-bericht juist is dat het lid van dien Raad, de hr. Westenek, in verband met den gezondheidstoestand zijner echtgenoot, als zodanig aftreedt, zou er nog een vacature zijn.

Zeehospitium te Menado. Aneta seint dd. 30 Sept. Een Chinees schonk aan Menado het eerste zeehospitium in Indië.

Verbinding Batavia—Soerabaja. De Staatsspoor zag af van het instellen van een eëndaagsche verbinding Batavia—Soerabaja. (Aneta).

Najaarszitting Volksraad. Het Bat. Nieuwsbl. deelt mede, dat aan de leden van den Volksraad bericht is gezonden, dat de tweede gewone zitting van dit jaar vermoedelijk in de 2e helft van October zal geopend worden.

De Landvoogd terug van Sumatra. Aneta seint dd. Batavia 28 Sept. De Landvoogd is te Tandjong-Priok teruggekeerd; hij deelde aan de pers te Deli mede dat hij getroffen was door wat hij van de cultures op Sumatra heeft gezien en wat in korten tijd is tot stand gebracht. Het geziene overtrof de verwachtingen van den landvoogd. De bladen ontvingen den indruk, dat de regering de Oostkust beoordeelt in staat te zijn voor het vervullen van een autonome taak.

Goud in Indië. Ir. J. van den Broek, van de Billiton-Mij., is voor goudexploratie van Soengeimanau, onderafd. Bangko, in Djambi aangekomen. — Er is goud ontdekt in het Lalanasoe-gebergte op Timor. (Aneta-telegr. dd. 28 Sept.).

Bijeenkomst van Indische landbouwtechnici. Onder voorzitterschap van Prof. J. van Baren zal van 8—10 December a.s. te Wageningen de 7e jaarlijkse samenkomst van Indische landbouwtechnici plaats vinden. Op het programma staan voordrachten van prof. dr. Kielstra over vergelijking van de economische toestanden in Oost- en West-Indië, van prof. dr. Van Gulik over toepassing van draadloze telefonie in den landbouw in Indië (met radio-demonstratie), van dr. R. Broersma over de Indonesiër met zijn rubber, van prof. Thal Larsen over bestrijding van de zandbezwaren aan den voet van vulkanen (met lichtbeelden), enz.

Mr. C. A. Wienecke. Benoemd is tot lid van den Raad van Justitie te Semarang, mr. C. A. Wienecke, voorzitter van den Landraad te Soerabaja. (Aneta).

Steun uit Indië. Aneta seint uit Batavia, dat het Sme-roefonds andermaal (dus voor de derde keer) f 50.000 heeft overgemaakt aan het Nationaal Stencomité voor de noodlijdenden door de storm-ramp.

Voor hetzelfde doel schonk de Soesoehonan van Soerakarta f 1000.—

Boedi Oetomo. Het hoofdbestuur van Boedi Oetomo besloot definitief Dwidjosewojo niet langer te erkennen als zijn vertegenwoordiger (in den Volksraad). (Aneta, 29 Sept.).

Javaansche dansavond. Raden Mas Jodjana, die de laatste jaren in Parijs woont en daar succes behaalde in Le Vieux Colombier en bij La Société Française des amis de l'Orient, vertoef enkele weken in Holland en zal op Zaterdag 10 October a.s. in Diligentia te 's-Gravenhage een buitengewone Javaanschen dansavond geven en nieuwe dansen uitvoeren.

Hr. Ms. kruiser Java. Den 14en Oct. zal Hr. Ms. kruiser Java, onder bevel van kapitein ter zee L. J. Quant,

B. G. TAL, Leraar M.O. Boekhouden
Stille Veerkade 24 's-Gravenhage
Telefoon 16110 en 16111

Opleiding voor het M.O. Examen en voor het Examen Privaat-Docent
(Genootschap voor Practisch Handelonderwijs)

van Amsterdam naar Indië vertrekken; komst te Sabang is bepaald op 28 November.

Universitaire examens. Leiden. Bevorderd te in de geneeskunde de hr. W. Doorenbos, schrift: Speciesassainering en afleiding ren als bestrijdingsmaatregelen van malar tropen. — Doctoraal-examen Ned.-Indisch mr. N. M. Vellenga. — Economisch can examens Indologie de hr. J. W. Burger. — daats-examen Indisch recht de hr. M. L dorffer.

Landbouwhoogeschool Wageningen. Inge examens Koloniale boschbouw de hr. W. C.

Brand in het Palembangse. Aneta seint dd. bang 3 Oct. Een dertigtal woningen zijn to soen Soensang in het Palembangse afge De schade bedraagt f 96.000.

Belangstelling voor de zon-eclips. Het aantal exp tot waarneming van de zon-eclips op Zuid tra (14 Januari 1926) is volgens Aneta, re acht gestegen.

De buitenlandsche ingenieurs. De hr. Polak hee den Minister van Koloniën de vraag gesteld volgende (dezer dagen in de bladen versc bericht juist is: „De (Ned.-Ind.) Staatsspo lengde, ter voorkoming van het tekort aan niours, de afgelopen contracten met de landsche ingenieurs met drie jaar.”

De Inlandsche rubber. De douane-opbrengst in bedroeg in de maand September f 270 waarvan f 145.000.— aan uitvoerrechten rubber.

Kolonisatie in de Lampongs. Aneta seint d.d. Ingesteld is een commissie om de Javanen in Kota Agoeng in het Lampongsche op te voorts om na te gaan welke maatregelen bevoeiing en gezondmaking moeten worden nomen, om aan te geven de beste wijze ploëatie en om te adviseeren over de moge en de wenschelijkheid van uitbreiding. Vo is de resident van de Lampongsche distric

Temperatuursverschillen op Java. Seinde Aneta dagen dat de temperatuur te Batavia 96 bedroeg, als bijzonderheid mag daar tege steld worden een mededeeling in het Ind v. d. Dag, dat onlangs in het Pengalen (Bandoeng), 's morgens tusschen 4 en 6 thermometer was gedaald tot 3 graden om

Raden Pandji Sosrokartono. De Loc. deelt momenteel bij den regent van Tegal loeer vaansche journalist Raden Pandji Sosro oudere broeder van wijlen Raden Adjeng Vele lezers van het Kol. Weekbl. zullen begaafde en innemende „Sos” herinneren, dan 30 jaar in Europa verbleef, eerst in en vervolgens te Weenen, waar hij journal arbeid verrichtte. Hij is voornemens van zijn journalistieke medewerking aan bla Europa voort te zetten.

Kunst, Kunstnijverheid en Huis

Nog eens de Chineseche Tentoonstelling
Voor dat deze pracht-tentoonstelling, door eeniging van Vrienden der Aziatische Kunst in delijk Museum te Amsterdam, den 18en dezer wordt, willen wij hen, die er nog niet gewo nogmaals aansporen tot een bezoek, door er aandacht op te vestigen, aan de hand der kundige artikelen door Dr. Otto Kimmel, direct de „Abteilung für Ost-Asiatische Kunst der Museen” te Berlijn in het Algemeen Handelsblad. Deze geleerde schrijft daarin o.m.:

„De ongeveer 300 jaren oude geschiedenis Chineseche kunst in Europa is een „errors”. Slechts een zeer robuust optimisme het blijde geloof koesteren, dat wij deze van het einde toe hebben gespeeld. De kunst van grootste Aziatische kultuurvolk is op zeer zochte wijze, bijna tegen onzen wil, tot komen.

„Wat Europa in den beginne in China was winst en „zieltjes”; dat er zoo iets als Chineseche kunst, is den Europeeschen lieden, die menigmaal slechts met enige van piraten konden worden onderscheiden maal niet ingevallen en de Jezuïeten van

Haagsche Steenkolen Mij v/h J. KEMPS
HOFLEVERANCIER
Hoofdkantoor Z.-O. BUITENSINGEL 170 - Telef. No. 7200.
Alle soorten prima kwaliteit brandstoffen.
PRIJSCOURANT OP AANVRAGE.

Blijvende Haargolving

nu f 1.25 per wikkel

uitgevoerd door den

Haar-Specialist OTTO TÄRRE
 Prinsesstraat 4a DEN HAAG Telefoon 10986

en 18e eeuw, tot heden wellicht de beste Sinologen, vonden geen kunst, omdat zij geen Grieksche kunst vonden, of wat zij onder Grieksche kunst verstonden. Zij kwamen dus tot ongeveer hetzelfde resultaat als de moderne vertegenwoordigers der Sinologie, doch door de tegenovergestelde oorzaken, n.l.: omdat zij kultuur hadden, de kultuur van het Barok, die zich als de dochter der antieken gevoelde en daarom alles afwees, wat niet met het antieke ideaal overeenstemde. Men zag, zoehet en vond daarom slechts curiositeiten in China, vooral het porselein, dat een tijd lang het stokpaardje van het absolute koningschap werd. De vorstelijke kabinetten van dezen tijd, van de porselein-woestenen in den Dresdener Zwinger af tot op de onzegbaar lorrige „Spelereien" in de curiositeitenverzamelingen der kleine vorstendommen — waarvan Gotha bijv. een goed voorbeeld oplevert — toonen op treffende wijze het beeld van China, dat toen in Europeesche hersens leefde."

het ook niet veel in deze rake oordeelvelling denaan de geschiedenis der Indonesische kunstnijverheid, wat betreft de waardeering daarvan door ons Nederlanders? De schrijver uit diepgevoelde waarheden, welke voor de kunst, speciaal ook de Indonesische gelden, als o.a. vervolgt:

„Door de aan vreemde kulturen ontstolen waarden, die Europa zich even weinig eigen heeft gemaakt als de neger zijn neusring, zijn wij jaarlijks niet rijker geworden. Ook de Chineesche kunst wordt eerst dan werkelijk ons, wanneer zij in den geestelijken bloedsomloop van Europa is opgenomen, wanneer zij aan onzen innerlijken opbouw medewerkt.

„Thans is het zeker nog niet zoo ver, zoals het ondragelijk snobisme van vele verzamelaars en nog duidelijker de smadelijke plundering en verwoesting van Chineesche monumenten in dienst van Europeesche verzamelwoede leert. Maar wij hebben tenminste eenigen deemoed voor de Chineesche kunst geleerd, en zonder deemoed zullen wij nooit eene kunst tot ons geestelijk eigendom maken. De Europeanen-hoogmoed is na de gebeurtenissen der laatste jaren, die „uns bei unserer Gottähnlichkeit doch etwas bange gemacht haben", verdwenen — waardoor wij niet armer zijn geworden — en wij bevrijden ons langzaam van de Antieken, den grondslag van onze beschaving — waardoor wij zonder twijfel wel armer geworden zijn, doch waardoor wellicht de weg tot nieuwe rijkdommen wordt gebaad.

„Wij kunnen nu tenminste naar de geweldige stomme taal der Chineesche kunst luisteren, zonder haar met den groven hoogmoed van den European in de rede te vallen. De meesten zien wel in waar ook heden nog in de Chineesche kunst niet veel meer dan eene exotische merkwaardigheid, sommigen waardevol kulturhistorisch en kunstwetenschappelijk materiaal, of in het gunstigste geval: zinnelijke schoonheid en technisch meesterschap.

„Maar niet weinigen is zij toch tot kostbaarst geestelijk bezit, tot de prachtigste openbaring van menschenlijke scheppingskracht, de verhevenste uitbeelding der diepste geestelijke machten geworden."

„het noemen en beschrijven der verschillende werken roemt Dr. Kümmel het gehalte, zoowel als de opzet dezer smaakvolle tentoonstelling. De tentoonstelling eindigt met de voor Holland beschamende woorden:

„Van de Hollandse musea is echter op de tentoonstelling zoo goed als niets te bespeuren, oordeelend naar mijn kennis aangaande hun Chineesch materiaal, is het inderdaad beter, dat niets van hen te bespeuren is.

„Aan het „museale" Holland is immers het bestaan van eene kunst in Azië onbekend."

„dat toch niemand, die daartoe in staat is, verzuime de tentoonstelling te gaan genieten!

Boeatan's Tentoonstelling-reeks.

Boeatan's deelname aan de jongste Jaarbeurs te Batavia, werd op uitnodiging van de Haja te Haarlem kort daarop een tentoonstelling van Indonesische kunstnijverheid door den Raad van Beheer in het Bronzegebouw aldaar georganiseerd, waarbij de Afdeling Oost en West hare zeer gewaardeerde medewerking verleende en een Haarlemsch damescomité op

Een dame uit Indië schrijft ons het volgende:

SOLO, 18 Januari 1925.

't Zal U misschien wel aangenaam zijn te vernemen, dat de blijvende Haargolving door U op mij toegepast den 30en Sept. 1924, de ver- en bewondering opwekt van de dames alhier.

Niettegenstaande de tropische hitte zit de golf er nog uitstekend in.

Hoogachtend,

Mej. M. H., POERWOSARI (Java)

onvolprezen wijze de zorg op zich nam voor het toezicht op de bereiding en de bediening der Indische spijzen en dranken, welke zooals altijd zeer in den smaak vielen van het publiek, dat dan al smullende ook belangstelling begon te stellen in de verschillende uitingen van de bewonderenswaardige klein-kunst der Inlanders van den Indischen Archipel. Het geheel was een succes, dank zij zoo veler hulp en toewijding.

Nauwelijks is ook dit weer achter den rug, of al weder is Boeatan bezig met het in orde maken eener uitgezochte collectie voor eene tentoonstelling in de Kunstzaal Brok, van Lenneplaan 6 te Hilversum, welke op Zaterdag 10 dezer te 3 ure nam. zal worden geopend. Daar zal op 23 dezer ook een dansavond worden gehouden door den bekenden danser en danseres R. M. Djojana en Mej. G. Weber, die den serimpidans leerde op de Djocdjasche dansschool Krido Bekso Wiromo. Zegt het voort.

Persoverzicht uit de Indische Bladen.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Het Openbaar Gehoor.

Op het Openbaar Gehoor ten Paleize op den 31sten Augustus, slipte de voorzitter van den Volksraad, *mr. Neytzell de Wilde*, in zijne rede aan, dat de bezuiniging, van regeeringswege onder gouverneur-generaal Fock krachtig aangevat en doorgevoerd, Nederlandsch-Indië behoed heeft voor het gevaar eener totale inzinking. Hoewel voorzichtigheid nog geboden is, bestaat toch thans de mogelijkheid eener geleidelijk krachtiger hervatting van den regeeringsarbeid op economisch gebied. Voorts herinnerde spr. aan de behandeling van de nieuwe Staatsinrichting door den Volksraad, waarbij verschil van inzicht niet uitbleef bij het zoeken van een bevredigende eindoplossing. Zoowel de Indische als de Nederlandsche Regeering is wederom een moeilijke taak opgelegd. Vervolgens slipte spr. twee belangrijke feiten aan, die zich in het maatschappelijk leven hebben voorgedaan, ten eerste de kranige tocht van de Hollandsche vliegers en ten tweede de opening van de Rechtshoogeschool. Dan wees spr. erop, dat Indië een bijzondere gelegenheid heeft om de Koningin zijn hulde en afhankelijkheid te bewijzen, door middel van een huideblijk van Indië bij Haar zilveren huwelijksfeest. Spr. herinnerde tenslotte aan de cycloonramp en eindigde met den Landvoogd te verzoeken de gelukwensen der onderdanen in Ned.-Indië aan de geliefde Souvereine over te brengen.

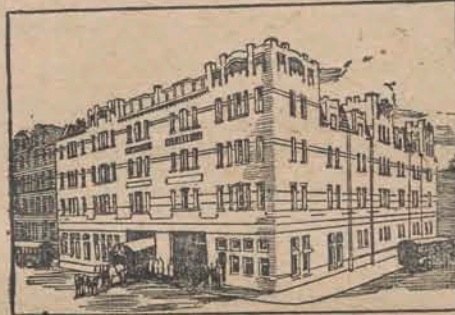
De Landvoogd releveerde in zijn antwoord de cycloonramp, getuigend dat Nederlands leed ook het leed van Indië is. Indië doet blijken van zijn medeleven en medegevoelen, zooals ook Nederland dat vaak deed. Echter zijn er ook verblijdende feiten en is er reden te over voor de feestelijke bijeenkomst op heden. De Koningin heeft steeds volle aandacht voor het Indische leven en voor de belangen der bevolking van Indië. Het verheugde den G.-G. te kunnen zeggen, dat de moeilijkheden van na den oorlog overwonnen zijn en dat we weder krachtig kunnen werken aan Indië's vooruitgang. Het is onbetwistbaar dat onder de Regeering der Koningin belangrijke hervormingen plaats vonden en veel werd verbeterd; goede vooruitgang is te constateeren en de G.-G. was overtuigd dat het de wil der Koningin is, voor Indië te doen wat mogelijk is en ernstig te bevorderen wat voor de bevolking de beste en gelukkigste levensvoorwaarden kan scheppen. De Koningin houdt de tradities van het Huis van Oranje hoog en wil dat deze schoone tradities ook in de toekomst gehandhaafd worden, hetgeen blijkt uit de groote zorg en bijzondere toewijding voor de opvoeding en opleiding van Prinses Juliana. De Landvoogd eindigde met den wensch, dat het der Koningin gegeven moge zijn nog vele jaren in goede gezondheid het Opperbestuur over Indië te voeren en de Prinses geheel naar haar voorbeeld te zien opgroeien.

Geheel Batavia vlagde. In den nacht was er op Pasar Gambir een groote menigte, waar feestvreugde en vroolijkheid onder heerschten. (*Delit Crt.*, 1 Sept.)

Expeditie-journalen.

Van den voorzitter van het Indisch Comité voor Wetenschappelijke Onderzoekingen, den heer *L. C. Westenenk*, lid van den Raad van Ned.-Indië, ontving *Aneta (De Locomotief)*, 24 Aug.) een relaas omtrent het verloop van de door het Comité uitgezonden wetenschappelijke expeditie naar Midden-Oost-Borneo. Beschreven

KONINKLIJKE MEUBELTRANSPORT-MIJ.
DE GRUIJTER & Co.
 DEN HAAG
 AMSTERDAM :: ARNHEM

Bergplaatsen voor Inboedels
 :: Bewaring bagage ::
 voor repatrieerenden
OVERZEE-TRANSPORTEN

Tot nog toe

mocht ik nooit eenig succes boeken met het adverteeren in dit Blad

Woningbureau P. MAN
 Steenhofstr. 5 Soestdijk

EEN GOEDE ZAAK

heeft steeds succes met adverteeren in dit Blad. Dit wordt bewezen door het feit, dat vele adverteerders reeds jaren achtereenvolgend adverteeren en telkens weer hun contract vernieuwen.

N.V. STOOMWASCH-
 EN STRIJKINRICHTING

voorheen

H. A. v. STARRENBURG

OPGERICHT 1875

Fahrenheitstraat 168

TELEFOON 31791

'S-GRAVENHAGE

Drogisterij FA. DE BOER

G. KEHLENBRINK, Drogist - Apoth.-Ass.
 Paulus Buysstr. 9 - DEN HAAG - Telefoon 51893

Drogerijen - Chemicaliën
 Verbandstoffen. - Verplegings-Artikelen
 Binnen- en Buitenlandsche Spécialité's
 Minerale- en Medicinale Wateren
TOILET-ARTIKELN
 Medicinale- en Toilet-Zeepen in diverse soorten
SCHOONMAAKARTIKELN BORSTELWERK ETC.

F. C. DE BRUIJN

Danckertstraat 43 DEN HAAG Tel. 34088

Comestibles, Vleeschwaren
 Koloniale Waren
 Indische Ingrediënten
 Bezorging door de geheele stad

Haagsche Glazenwasscherij „Duinoord"

Schuytstraat 57 : DEN HAAG : Tel. 34644

FABRIEK VAN JALOUZIEËN, MARQUISEN EN ROLLUIKEN

Levering van alle soorten Timmerwerk

HOTEL-RUBRIEK

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 11436. Dir. bij Schev. B. Str. k. en w. w. op delogeerk.

PENSION „QUIST“ Stadhoudersplein 17-19 Tel. 51523

Hotel Rest. „DUINOORD“ Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. OOSTERWIJK & V. D. LUIJCK

BESCHIKBAAR.

Hotel „Promenade“, Oude Schev. weg 21, Tel. 50454 Prachtige ligging. Matige prijzen.

Pension E. M. Blewanus, A. v. Solmsstraat 135. Ind. Rijstafel op Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.

BESCHIKBAAR.

Zuster E. KREEFT, Laan v. Meerdervoort 545, Den Haag. Vrije Etage dispon. bev. 4 Kamers en Keuken.

HAARLEM EN OMSTREKEN.

Pension DEKKER Parklaan 69 HAARLEM

Bezoekt Hotel Pension Roozendaal, Café Restaur. Tel. 13574 OVERVEEN A. J. V. SCHOOTEN, Eigenaar voorheen Hofmeester der S. M. N.

Ringers Bonbons

1ste klasse Ned. Fabrikaat RINGERS - Rotterdam Alkmaar

Leden van O. en W., eet steeds

KLINK'S FIJNE BELEGDE

BROODJES PEKELVLEESCH, ROOSTBEEF, HAM, ENZ.

Aanbevelend, W. F. KLINK, Wagenstraat 109a - Den Haag - Tel. 17811 Wordt ook thuis bezorgd.

BEKENDMAKING

Hiermede maak ik U bekend, dat ik heb geopend een 1ste klas inrichting voor uitzending van diners Levering van extra Diners aan huis Diners bestaande uit

LUNCH f 0.80	DINERS f 1.00	DINERS f 1.10	DINERS f 1.20	DINERS f 1.75
Vleesch Groente Aardappelen en Compote	Soep Vleesch Groente Aardappelen en Dessert	Soep Vleesch Groente Aardappelen en Dessert	Soep Vleesch Groente Aardappelen en Dessert	Voorgerecht Soep Vleesch Groente Aardappelen en Dessert

Van 12-2 en van 5-8 uur

CROQUETTES f 0.15 VLEESCH PASTEITJES f 0.20

Aanbevelend, **MAISON DE HELD** KON. WILHELMINALAAN 432 - VOORBURG - TEL. V. 000

American Hotel - Amsterdam

Hotel en Café-Restaurant le Rang. 131

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting Electriche Verlichting - Centrale Verwarming Electriche Personenlift Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Interc. 4737. Code 5th Edition A. B. C.

KOEK, BANKET, CHOCOLADE EN SUIKERWERKEN **W. TEMPELMAN** FAHRENHEITSTR. 417 - DEN HAAG SPECIALITEIT IN GEVULDE KOEKJES

T. H. TIEMAN

Horlogemaker
voorh. Chef b. d. Heer A. B. Thiemssen

SPECIALAAL ADRES

voor het herstellen van afgekeurde-, antieke- of kunstige Urwerken

Pieterstraat 23, Den Haag
nabij de Prinsstraat

worden: de voorbereidingen in, Borneo, het begin van den tocht, naar Moeara Wahau, de Telèn op en naar Long Hoet, het ophouden te Long Hoet, het traject Long Hoet—Long Temelèn, de verkenning van de Waharivier (de flora van het merengebied), de Telènrivier, het botanisch onderzoek en de meren.

Het thans verstrekte reisrelaas is kennelijk aan de hand der voorloopige rapporten saamgesteld en onvrijdelijk heeft dit tot een vorm geleid — aldus *De Loc.* (24 Aug.) — die door haar zakelijkheid velen af zal schrikken. Hoe anders zou zulk een ontdekkingsverhaal echter kunnen luiden, wanneer het geschreven werd in den vorm van een journalistiek dagboek, een reisjournaal, opgesteld door een aan de expeditie verbonden bekwaam en talentvol journalist in overleg met de wetenschappelijke leiders. Er is vroeger al eens in dit blad op gewezen hoe Amerikaanse expedities van dezen aard groote waarde hechten aan een dergelijken vorm van publicatie, welke door haar boeienden en levendigen vorm in breede kringen de belangstelling in het wetenschappelijk onderzoek verhoogt en de offervaardigheid voor zulke doeleinden prikkelt. Wat een goed journalist kan schrijven *on the spur of the moment* zal zeker de aandacht van het publiek sterker trekken dan het meest nauwkeurige uittreksel, achteraf uit officieele gegevens saamgesteld. De journalist, die in dagelijksche aanraking met de wetenschappelijke vorschers gelegenheid verkrijgt de meest deugdelijke gegevens, voor zoover die voor publicatie rijp worden geoordeeld, in zijn journaal te verwerken, die oog heeft voor de eigenaardigheden van het landschap, voor de wetenswaardigheden op het gebied van land en zede, die de gave bezit om de moeilijkheden te beschrijven, waarmede elke expeditie in het binnenland heeft te kampen en zoodoende waardeering te wekken voor de offers, welke de leden der expeditie brengen aan rust en comfort — hij zal de wetenschap op eigen wijze dienen en heel zulk een moeizame onderneming vermogen te zetten in een sfeer van intense publieke aandacht. Het is bekend dat de Prins van Wales op vele zijner reizen door een officieel daartoe aangewezen journalist wordt vergezeld, die door de beschrijvingen van de ontvangst, welke deze vorstelijke afgezant van Groot-Britannië in de overzeese gebieden van het Britsche Rijk te beurt valt, meewerkt om de imperiale gedachte, aan die bezoeken ten grondslag liggend, te versterken. Het is ook bekend hoe in oorlogstijd-journalisten officieel aan de generale staf van der legers worden toegevoegd om de belangstelling van het publiek in de actie der troepen gaande te houden en te stimuleren. Steeds meer wordt de betekenis besef van dezen vorm van actuele geschiedschrijving, welke de wereld in staat stelt mee te leven met de belangrijke onderwerpen, die de menscheid bezig houden. Men begrijpt, dat men veel grootere aantallen bereikt langs den weg van de krant dan langs den weg van het boek. En, zooals gezegd, hebben de Amerikanen deze ervaringsles ook al bij wetenschappelijke gebeurtenissen toegepast.

De „Loc.“ geeft het denkbeeld in overweging aan hen, die een organiseerende rol vervullen bij expedities in den Nederlandsch-Indischen archipel, overtuigd dat de kosten, aan dezen actueelen vorm van popularisering der wetenschap verbonden, ruimschoots door de resultaten zullen worden goedge maakt.

Papieren advocaten.

Mr. M. H. Lem te Koeta-Radja critiqueert in *De Loc.* (21 Aug.) de nieuwe regeling nopens juridischen bijstand aan Landraadbeklaagden. Na er op gewezen te hebben dat tot heden de Inlander, Chinees en Vreemde Oosterling, die in misdrijszaken voor den Landraad komt, verstoken was van bijstand, zegt de heer Lem dat bij de nieuwe regeling de Landraadbeklaagden nooit een goeden verdediger krijgen. De rechtskundige leden van den Landraad en de ter beschikking van den voorzitter gestelde rechtsgeleerde en rechtskundige ambtenaren, op wie de verdedigingstaak neerkomt, zijn abiturienten van de rechtsschool en pas uitgekomen Hollandsche juristen, ter beschikking van den voorzitter om het vak te leeren en van hem is hunne promotie afhankelijk. Mr. Lem concludeert dat de Landraad-beklaagde beter geen dan zulk een papieren-advocaat kan hebben. Hij stelt een anderen weg voor. Java en Madoera wil hij in vijf ressorten verdeelen en voor elk een ervaren rechterlijk ambtenaar aanwijzen, die de verdediging zal hebben te voeren der beklagden, in hun ressort. Dan worden de belangen der beklagden niet verwaarloosd en zullen zij uiteraard ook méér vertrouwen hebben in eene verdediging, welke onafhankelijk van den rechter is.

PLAAT- en KUNSTHANDEL - SPIEGEL- en LIJSTENFABRIEK

P. J. GRAMWINCKEL J.

Den Haag, PIET HEINSTR. 36, Telefoon 1000

Enorme keuze Gravures, Platen, Etsen en Encadrementen in alle stijlen. — BILLIJKE PRIJZEN

Export naar de Indiën. Vele attesten van Ind. fam. terzake

De Menangkabau-Raad.

Mr. D. J. Jongeneel, adviseur voor de Decentralisatie, wees in een interview (*Bat. Nwsbl.*, 27 Aug.) op, dat de groote meerderheid ter Sumatra's Westkust zich vóór de voorgenomen instelling van den kabauraad had uitgesproken. Er zijn vergaderingen gehouden te Padang, Solok, Pajakomboh, Fort de Capellen, Padang Pandjang, Fort de Kock, Manoen Pariaman. In de vijf eerstgenoemde plaatsen de groote meerderheid vóór de instelling; hier duidelijk de erkentelijkheid jegens de Regeering den dag voor het voornemen om het bedoelde in het leven te roepen.

Er waren tegenstanders, die zich beriepen op de adat. De Menangkabauraad was in strijd met de oude leuze: „Berdjandjan naik berlanggah toeroen“, welke de ontwikkeling langs lijnen van geleidelijk diende te worden bevorderd. Zij wilden naast Negeri-raad een onderafdeeling of afdeelingraad eerst dan den Menangkabauraad. Zij verloren uit oog, dat wel degelijk geleidelijkheid betracht bij de instelling van den Menangkabauraad; in de gedachtengang is: Negeri-raad, Menangkabauraad Provinciale raad en daarboven de Volksraad. De conservatieven vreesden erover, dat de gang van door de instelling van den Menangkabauraad zou worden lijden. Het was zoo steeds goed gegaan, zij verhalve den toestand maar laten zoals zij was. Deren stelden geen vertrouwen in den nieuwen terwijl een zekere categorie zich bevreesd toonde verhooging van de lasten. Eveneens werd van de tegenstanders gepleit voor een opper-adat, rechtelijk college in de plaats van den voorgenomen kabauraad, terwijl tenslotte een gedeelte wel geteerd bleek voor het instituut, maar hieraan wenschte zelfregelend bestuur op te dragen. Zij aan den Menangkabauraad alleen een adviseerende toekennen. De Menangkabauraad staat over het algemeen op een hoogere trap van ontwikkeling; hij weet zij typerende wijze van zijn taal te bedienen. Een stander van het voorgestelde college zette op de gende manier zijn standpunt uiteen. De Menangkabauraad stond volgens hem op een veel te hoog plan. was eigenlijk een Westersch instituut, dat niet in de sfeer van zijn volk. Wij Menangkabauers kunnen zulk een raad niet voorstellen. Wanneer men karbouw een schitterende parel volhoudt, zal niet naar om zien. Het kleinood zal niet zijn aantrekken. Maar wanneer men hem een bosje gras steekt, zal het hier dadelijk toe happen...

Maar ook de voorstanders beriepen zich op de Zij meenden, dat om de ontwikkeling van het land bevorderen, overeenstemming diende te zijn ten zien van de daartoe noodige maatregelen. Een overeenstemming kan alleen in gezamenlijk overleg een raad, zooals de voorgestelde, worden verkregen.

De groote meerderheid — zoo besloot de heer Jongeneel — was voor de instelling. Bovendien past de Menangkabauraad in het kader van de doorvoering decentralisatie in de Buitengewesten, het doortrekken van de lijnen van het regeringsbeleid, en als er gewest in aanmerking komt hiervoor, dan is het Sumatra's Westkust. De Menangkabauraad zal er ook naar alle waarschijnlijkheid wel komen.

Vorstenlandsche Zaken.

De *Sumatra Post* (4 Sept.) en het *Soer. Hbl.* (Aug.) vestigen de aandacht op de serie artikelen den heer Salomonson, onder het hoofd „Hoflucht de Java-Bode“ (19 Aug. t/m 1 Sept.). Volgens het „Hbl.“ behoort het den insider niet moeilijk te diverse fouten in genoemde artikelen van de Bode“ aan te toonen. Het werk heeft echter de dienste dat het, bewust of onbewust, een paar langrijkste kwesties aanraakt, welke met betrekking tot de Vorstenlanden zijn te stellen.

De heer Salomonson heeft in zijn stukken herhaaldelijk gewezen op de vooral in deze omgeving zoodoende producten van Westersche industrie, die hij deed — aldus het „Soer. Hbl.“ — daarmee te werk. Er is in beide Kratonen — die van Solo en West — te constateeren een mengsel van Oostersche en Westersche dingen, dat dikwijls pijnlijk aandoet. er niet in geslaagd het mooie oud-Javaansche voldoende te handhaven, en heeft dit in ernstige mate gepleegd door inlassing van het Westersch artikel. geschiedde in zede, in kleding, in muziek, in plechtigheden het bespelen van den zeer ouden oud-gong (in Djokja: Kiahi Goentoer) en daarmede

BONTMANTELS

Rijke sorteering, chique modellen, prima kwal. Prijzen vanaf f 75.— tot f 3000.—. Lange mantels naar maat met bont gevoerd vanaf f 100.— Vossen en bontstellen in alle prijzen. Voor repareren en moderniseren, matige prijzen.

Firma JEAN PIERÔT
BONTWERKER. Gevestigd sinds 1903.
88 VAN SWIETENSTRAAT, 'S-GRAVENHAGE

Het beste adres voor prima kwaliteit **HEEREN- en DAMES-SCHOEISEL** NAAR MAAT tegen zeer voordeelige prijzen is **JOHAN HEUTS - 'S-GRAVENHAGE** : GROOT HERTOGINNELAAN 260 : Concurrereet met de beste huizen uit het Buitenland TEVENS PRIMA REPARATIE-INRICHTING

Het beste adres

voor de levering van Koloniale Waren
en Comestibles is

P. VROLIJK, Haagschestr. 1

Scheveningen - Telefoon 52159

THUISBEZORGING ZONDER PRIJSVERHOOGING

schelle schetterklanken van een band, die Euro-
sche liedjes blies. Bij dansen — die immers tel-
s een bepaald verhaal uitbeelden — voert men
wigheden in, en men is ernstig op weg om van
moie Javaansche adat een paskwil te maken, zoo-
ge dit ziet in Stamboel of Bangsawan, wanneer
Hamlet wordt gegeven en een clown op het too-
een telefoon bedient. Het moet worden erkend
Djokja steeds veel meer aan het echt-Javaansche
held dan Solo, dat voor modern en verlicht wil
gaan. Vooral onder wijlen Sultan VII werd de oude
seng gehandhaafd; van Kratonmoderniseering
naaraan men in Solo — helaas! — zooveel deed,
moet men te Djokja niets hebben. Er is, op het ge-
ied van echt-Javaansch vorstelijk vertoon, vermoede-
k zelden iets mooier te zien geweest dan het cere-
nieel, waarmee bij gelegenheid der viering van het
jarig regeringsjubileum van Sultan Hamengkoe
wono VII de brief van den Gouv.-Generaal in den
ton werd gebracht en voorgelezen. Ieder, die op
oorlijke wijze critiek uitoefent op de vooral te Solo
merkbare moderniseering en verwestering van
Kraton, met gelijk terugdringen der mooie Ja-
sche gebruiken en kleeding — de Solosche pan-
ans vertoonen zich veel meer in Europeesche kleed-
dan hun Djokjasche collega's — doet goed werk.
„Soer. Hbl.” zou het eene daad van hooge be-
enis achten, indien, allereerst in de Kratons, het
k der zuivering werd ingezet. Men behoeft zeker
terug te keeren tot de gewoonten en gebruiken, wel-
niet meer tot dezen tijd behooren en op het niveau
uidige ontwikkeling en beschaving niet meer zijn
verdedigen. Niemand zou zoover willen gaan. Maar
is zeer veel dat geheel onnoodig voor Westers
oon is terzijde gesteld. De Javaansche cultuur bezit
ndig veel moois: in kleeding, versiering, zede en
gebruik, en het ware te wenschen dat van de Vor-
en hun onmiddellijke omgeving het krachtig stre-
nging tot herstel van hetgen wegens nationaal-
etische overwegingen verdient te blijven leven.
gaat hier om iets hoogers dan om de aanschaffing
wat Westersche artikelen. Het gaat om het herstel
wat goed en schoon is in de Javaansche cultuur,
halve: om verbetering van den zuiver nationalen

II. UIT DE INLANDSCHE PERS.

De Kweekschool „Al Islam”.

De heer Abdoel Ariz Soetan Kenaikan, adjunct-land-
wconsulent aan de Normaalschool te Padang Pan-
ng (Westkust van Sumatra), deelt in de „Sinar
atra” van 30 Maart 1925 mede, dat, op verzoek
verschillende Chinezen, Klingaleezen en ook van
onen behorende tot andere volksgroepen, de
kweekschool „Al Islam” te Loeboe Sikaping is opge-
t, welke instelling na de aanstaande vastenmaand
worden geopend en waar de jeugd, onverschillig
welken landaard of van welke godsdienstige over-
ing ook, wordt toegelaten.

oor de niet-Mohammedanen is het godsdienstonder-
facultatief, hetgeen zeggen wil dat niemand ten
kan worden gedwongen.

al van verzoeken om toelating zijn reeds binnen-
omen uit de Lampongsche districten, Benkoelen,
mbang, Westkust van Sumatra, Tapanoeli en Atjeh,
ij als scholieren worden aangenomen de leerlin-
uit de IIe klasse van de Thwalib- en Dinjah-
olen en die uit dezelfde klasse van de Holland-
sche scholen en van de Gouvernemensscholen.
betrekking tot het leerplan worden de navolgen-
elichtingen gegeven:

klasse I tot en met IV.
Het leerplan van de Gouvernemens Normaalschool, omvattende de vakken plantkunde, dierkunde, landbouwkunde, aardrijkskunde, rekenkunde, maleisch, geschiedenis, vormleer en teekenen.

klasse V tot en met VII.
Het leerplan der cultuurschool te Soekaboemi, omvattende de vakken chemie, plantenteelt, planten-
teelt, veeteelt, veeziekten, grondkennis, grondbe-
ring, grondverbetering, landhuishoudkunde, bemes-
sing, landmeten en waterpassen, irrigatie, verband-
hygiëne, fruitteelt en groententeelt.

klasse I tot en met VII.
Mohammedaansch godsdienstonderwijs, de leer der
Tawhid, Tauhid, Fikhi, Siratoenabawijah, Imla, Badi,
Ma'ani, Bajan, Tafsir, Hadis, Adab, Tarich, Na-
en Saraf.

INDIE.

Beschaafd Meisje 31 jaar, (Hongaarsche) Hollandsch en
Duitsch sprekend, zoekt plaatsing in Indië als

HUISHOUDSTER,

hulp in de huishouding of bij kleine kinderen. Kan
naaien, koken enz. Beste ref. 298 L.

Brieven aan E. MINDUM, Koninginneweg 2, WASSENAAR.

d. De kennis der Nederlandsche taal.
Klasse VI tot en met VII.
e. De kennis der Engelsche taal.
Klasse VII.
f. De kennis der Maleische adatinstellingen.
Klasse I tot en met VII.

g. Praktische plantoefeningen en de leer van het on-
derhoud van aanplantingen als van klapperboomen,
rubber, thee, koffie, cacao, vanille, tabak, groenten,
cassave enz.

Het fokken van vee en de broerijen van kippen en
eenden geschiedt op Europeesche wijze.

De voorschriften der school zijn de navolgende:
De leeftijd der leerlingen moet zijn boven de 12 jaar,
terwijl zij bij de toelating reeds kennis moeten hebben
van lezen, schrijven en rekenen.

Zij moeten gezond van lichaam en goed van levens-
gedrag zijn.

Het verzoek tot toelating moet schriftelijk geschie-
den en onder aangeteekend couvert worden gezonden
aan den heer Abdoel Ariz Soetan Kenaikan te Padang
Pandjang.

Het moet inhouden den geboortedag van den leer-
ling, het adres van den voogd of van den persoon, die
zich aansprakelijk stelt, de kennis van den godsdienst
van den leerling, ten einde daarnaar de plaatsing in
de klasse te beoordeelen, terwijl het verzoek moet ver-
gezeld zijn van de som van f 15.— als waarborggeld.

Dit geld wordt teruggezonden als het verzoek niet
wordt toegestaan.

Voorts moeten nog worden bijgevoegd een blanco
kwitantie met plakzegel en eene verklaring van het
Inlandsch bestuurshoofd, van een schoolhoofd of van
een oelama, waarin bekend wordt gesteld, dat de voogd
of de aansprakelijke persoon tot betaling van uitgaven
bereid is.

De leerlingen genieten huisvesting, voeding en ver-
lichting en staan dag en nacht onder toezicht van de
onderwijzers, die met de opvoeding zijn belast.

Daarvoor betaalt de leerling f 15.— per maand, doch
dit bedrag wordt voor leerlingen van meer geboede
ouders verhoogd tot hoogstens f 25.— per maand.

De leerboeken moeten de leerlingen zichzelf aan-
schaffen, zoo ook de slaapmatras met kussens en an-
dere benodigdheden.

Zij, die reeds eenige kennis van den Islam hebben
opgedaan, worden terstond in de 2e, 3e of 4e klasse
geplaatst.

Bij het verlaten der school wordt de waarborgsom
teruggegeven.

III. UIT DE CHINEESCHE PERS.

Een en ander over de Westersche Politiek in het Oosten.

I.

Het veranderen van de handelshaven te Singapore
in een Engelsche oorlogshaven en de terzake aldaar
gehouden conferentie van de Engelsche admiraals met
de commandanten van de verschillende oorlogsbodems
der in de Aziatische en Australische wateren aanwe-
zige stations, welke vergadering door den Amerikaan-
schen admiraal Washington van de Huron werd bijge-
woond, zijn, naar men in de „Sinar Sumatra” van 30
Maart 1925 schrijft, wel bewijzen, dat de tegenwoor-
dige gang van zaken in het Oosten de aandacht heeft
der Europeesche en Amerikaansche staatslieden.

Van belang is hierbij te weten, dat de oorlogsvloot
van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika vloot-
manoeuvres houdt in de Stille Oceaan, die de Japan-
sche Regeering verontrusten, en die daarin de bedoe-
ling ziet, dat die Amerikaansche oorlogsbodems alvast
kennis van de praktijk willen opdoen, voor het geval
het tot daadwerkelijkheden komt, zoodaande van het ge-
bruik en vervoer van steenkolen en olie naar tal van
plaatsen en tusschen de verschillende eilanden.

Geleidelijk ziet men Azië een centraal punt worden
der Westersche grootmachten, die, als zij de door ver-
overing verkregen rechten willen handhaven, ver-
plicht zijn de daarin gestoken kapitalen te beschermen
en de daarmee samenhangende belangen te behar-
tigen.

Europa toch is de grootste leverancier van Azië van
tal van dagelijksche benodigdheden, terwijl dat land
de groote markt is voor Europa en tal van producten
oplevert, die waardevol zijn voor de Westersche markt.

Europa is dientengevolge wel verplicht eene bepaald
aangegeven politiek ten opzichte van Azië te volgen.
Of die politiek nu ook werkelijk het overzeesch be-

NIJMEGEN

Effecten Coupons
Reiscredietbrieven
Assurantiën Brandkluis

Effecten- en Wisselbank Bouvy
Lange Burchtstraat 14 - Nijmegen - Telef. 2480 en 2481

Piano's

Orgels

C. A. J. VAN KALMTHOUT

Tel. 1562 NIJMEGEN Tel. 1562

Bisschop Hamerstraat 1-1a

Vleugels

Kunstspelpiano's

Naaml. Venn. Maatschappij

KANTOOR VOOR VASTE GOEDEREN

voorheen onder
de Firma **WALTMANN & CO.**

SPOORSTRAAT 2a NIJMEGEN TELEF. 399

naast het Oranje-Hotel.
BUREAU WONINGGIDS. - Assurantiën. - Op aanvraag
gratis toezending van Woninggids met platten grond

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN

Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1865

Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.

Zaterdag na 12 uur gesloten

Directeur: A. VAN BOXTEL.

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30
DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Halleyst. 63
ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24a
ARNHEM, G. J. Hoesink, Emmastraat 58

X. X. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-
Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke
Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor
verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge,
Huisbewaarder, Portier, Fabrieksupzichter
en -waker, Jachttopziener, Magazijnmeester,
Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas,
Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur,
Stoker centrale verwarming, Knecht van
de apotheek en ander Personeel voor Zieken-
en Weeshuizen, waaronder ook gediplo-
meerde Verplegers, Controleurs en Wakers
voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegra-
fisten en Telefonisten, Koks. enz., waaronder
geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten.
Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aan-
vragen om personeel, zoowel hier te lande als in
Ned. Oost- en West-Indië.

GEBR. v. EGMOND

Waalsdorperaan 22 Telef. 71639
DEN HAAG

Aanleg en onderhoud van Tuinen
Levering van alle soorten planten

Vraagt gratis prijsopgaaf

J. L. DEBIJE : DEN HAAG

Weimarstraat 171 A en B Telefoon 35391

IJzerwaren, Gereedschappen

voor Vaklieden - Amateurs

Verzending naar de Tropen onder garantie

UW ADRES

VOOR

Gedistilleerd en Gebottelde Wijnen

IS

Firma Wed. J. C. VAN DEN BERG & Co.

JACOB VAN CAMPENPLEIN 12

DEN HAAG - TELEF. 35212

FILIAAL: ASTERSTRAAT 107

TELEFOON 36308

Inlichtingen over de

„A tot Z” POLIS

WORDEN KOSTELOOS
VERSTREKT DOOR

BLOM & VAN DER AA

— Bijkantoor: DEN HAAG —
Hooge Nieuwstr. 34 - Tel. 15820

Het soliedst adres

voor Electriche benoedigdheden
en Installeeren van electriche
geleidingen, is

M. A. VROLIJK

Thomsonlaan 41 Telef. 35618

'S-GRAVENHAGE

Alle voorkomende reparatiën tegen concurrerende prijzen.

FRANÇOIS BLOM'S

MODERNE KOOKKUNST

HET UITGEBREIDSTE
KOOKBOEK

GEB. IN LINNEN STEMPSELBAND

f 5.50 :: f 5.50

VERKRIJGBAAR BIJ DEN BOEKHANDEL EN BIJ
DE UITGEEFSTER NOBELSTRAAT 20 DEN HAAG

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN

JAC. KOETSIER

Fahrenheitstraat 772, hoek Larixlaan

Telefoon No. 36246.

Magazijn van Koloniale Waren, Comestibles,
Delicatessen en Fijne Vleeschwaren.

LAGE PRIJZEN EN ZEER COURANTE BEDIENING.

Orders worden aan huis opgenomen en voor 12 uur bezorgd.

zit der Westersche grootmachten versterkt en of daarvoor zulke sterke strijdmachten aanwezig moeten zijn, zijn vragen, waarop het moeilijk is een stellig antwoord te geven, sedert het nationaliteitsgevoel zich bij de Oostersche volken geleidelijk ontwikkelt, deze naar vrijheid verlangen en geen genoegen meer nemen met de behandeling van zaken van een dertigtal jaren geleden. Tal van ernstige bewegingen waren daarvan reeds het gevolg en heeft men in de nieuwsbladen kunnen lezen.

De Oostersche volken willen de hun toekomende wettige rechten niet meer afstaan. Zij willen eene behoorlijke en rechtvaardige bejegening, onderwijs voor allen en de functies in het land vervullen, welke hun toekomen.

De Oostersche volken ontwaken, terwijl daarmede ten nauwste verband houdt de zucht naar vrijheid en van onafhankelijkheid.

Het ligt in de natuur van den mensch, dat, zoodra hij zich intellectueel heeft ontwikkeld, het verlangen naar stamverband en de zucht naar onafhankelijkheid sterker bij hem opkomen.

Vooruitgang en vrijheid gaan hand aan hand. Het onderwijs geeft die geestelijke goederen en maakt dat iedereen de moeilijke levensomstandigheden onder de oogen kan zien.

De uitkomsten van dat onderwijs zijn in Azië duidelijk zichtbaar, niet alleen in de aan Europeesche machten onderworpen streken, doch ook in de landen met zelfbestuur, waar zoovele reeds tot stand gekomen veranderingen op vooruitgang wijzen.

In bijna elke streek ziet men de volksbewegingen, waarbij gezocht wordt naar onafhankelijkheid, zoo ook op de Philippijnen, Engelsch Voor-Indië en in Nederlandsch Oost-Indië, alwaar de overheerschers dier gebieden als het ware gedwongen werden hun koloniaal gezag te versterken.

Amerika deed dit na de onrustige bewegingen der Philippino's, die hunne rechten en hunne vrijheid verlangden van het Amerikaansch bestuur.

Engeland gaf aan de volksgroepen van Voor-Indië volledige onderwijsinstellingen met de Swaraj-beweging tot uitkomst, die de vrijheid verlangde en thans in de wetgevende vergaderingen bij de beraadslagingen op talrijke successen kan wijzen, waaruit het minder goede bestuur der Engelschen kan blijken.

Thans worden de Engelsche bestuursstengels wederom strak aangehouden met de oorlogshaven van Singapore tot centrum, vanwaar uit terstond hulp kan worden verleenen, bijaldien om gewapenden bijstand wordt gevraagd.

Nederland bracht de vlootwet naar voren met Soerabaja tot versterkte haven, doch zag, in verband met de hooge kosten van dien maatregel, de wet nog niet ingevoerd. (Wordt vervolgd.)

Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht.

Economisch Statistische Berichten.

In het Nr. van 30 Sept. zet ir. E. P. Wellenstein (te Weltevreden) zijn artikelenreeks voort over het „onderzoek naar den belastingdruk op de inheemsche bevolking van Ned.-Indië”. Schr. behandelt thans de inkomsten- en andere directe belastingen en vervolgens enkele indirecte heffingen, waarbij hij opmerkt dat in het algemeen de Javaan veel zwaarder belast is dan de bewoner der Buitengewesten, al is zijn draagkracht in alle opzichten minder. In een volgend Nr. zal de hr. W. zijne beschouwingen besluiten.

Verder bevat dit Nr. een artikel van Prof. Mr. M. W. F. Treub: „Bedenklijke Prinzipienreiterij”. Na een en ander te hebben medegedeeld over de werking der Poenale Sanctie zooals die tegenwoordig telkens voor vijf jaren geldt voor de cultuurondernemingen op de Buitengewesten, ontwikkelt de schr. zijne bezwaren tegen de samenstelling der commissie, die aangewezen is om de arbeidstoestanden ter Oostkust van Sumatra te bestudeeren en advies uit te brengen over wenschelijk voorkomende wijzigingen in de koelie-ordonnantie aldaar. Hij acht er in beginsel alles voor te zeggen, dat in een commissie, welke over koelietoestanden heeft te rapporteeren, ook één of meer vertegenwoordigers der werknemers zitting hebben. Maar dit beginsel is alleen voor practische toepassing vatbaar, wanneer de omstandigheden zulk een vertegenwoordiging mogelijk maken. Dit nu, is i. c. niet het geval. Zoowel het beschavingspeil der koelies als het feit, dat velen hunner trekvogels zijn, die na afloop van hun contract naar hun land terugkeeren, sluit een werkelijke vertegen-

Coiffure - Manicure - Massage
Permanent Waving

N. BERTRAM, AMSTERDAM

„MAISON MIGNY”

KALVERSTRAAT 196 TELEF. 48504

C. J. L. VERMEULEN'S

ONVERANDERLIJKE VERGROOTINGEN

1e KLAS WERK :: ZEER LAGE PRIJZEN

TOUSSAINTKADE 20, DEN HAAG

VERZENDING NAAR OOST- EN WEST-INDIË

woordiging dezer arbeiders in de bewuste commissie en in elk college uit.

En daarbij komt dat ook de beste koelieverwoordiger nauwelijks een algemeen kijk kan krijgen op de zaken, welke de commissie te behandelen heeft. Met de rijpheid van de vertegenwoordigers een paalde groep van personen te fingeren, komt geen stap verder. Een der grootste gevaren, waaraan Indische maatschappij blootstaat, is juist het opereren met dergelijke ficties.

Een derde artikel in hetzelfde Nr., van O. E. G. van Limburg Stirum, bespreekt de cultuur en den economischen toestand van Suriname.

De Indische Culturen.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 16 (15 Aug.). Calopodium Mucunoides in Deli (een nieuwe groenbemester) door Dr. B. T. Palm en Dr. S. C. J. Jochems. — Import van nieuwe aardappelvariëteiten in Ned.-Indië door Dr. P. van der Goot. — De strijd tegen bladluizen in Deli, door Dr. C. J. J. van Hall. — Wild en landbouw door H. J. V. Sody (eene beschouwing over de woestingen door het wild in de aanplantingen der I. pongers aangericht). — De rubberpositie. (De weersvoorraad en het verbruik. — Een groot tekort aan rubber. — Een veelbelovende toekomst). — De Inlandsche suikerrietcultuur. — Korte berichten. (Propaganda van rubbergebruik. — Selatdjaran... redivivus? — Enz.)

Algemeen Landbouweekblad voor Ned.-Indië.

No. 9 (29 Aug.) bevat o.m. H. H. van Kol (uitvoerende artikel, met portret). — De Proefstations, door Tiauw Hok. — Wortelziekten bij Hevea (slot). — Begroting 1926 van Landbouw, Nijverheid en Handel in den Volksraad (vervolg). — Over patchouly-olie patchouly-blad van Atjeh (Noord-Sumatra). (No. 21 der Berichten van de Afd. Handelsmuseum van het Instituut). — Sprokkelingen uit de buitenlandsche literatuur.

De pensioenen van oud-Indische militairen.

In het Oct.-Nr. van Madjoe, maandblad der Ver. Oud- en actiefdienende onderofficieren van het legioen O. en W.-Indië, schrijft de hr. J. Keur een artikel aanleiding der aanneming in den Volksraad van amendement om alle de pensioenen van de 60-jarige en oudere gepensioneerde militairen, van vóór de oorlog, gelijk te stellen met de pensioenen verleend na de oorlog.

Met deze regeling — stel dat de Staten-Generaal de amendementen — kan de schr. geen genoegen nemen, zegt hij:

„Juist de gepensioneerden in de hoogere officiersrang — zij dus die de grootste pensioenen ontvangen — zullen dan vast en zeker de gelijkstelling deelen, worden omdat de 60-jarige leeftijd door de meeste reeds overschreden of bijna bereikt wordt binnen. Geheel anders staat het met de oud-militairen gepensionneerd beneden den rang van officier, waarvan rust aangenomen mag worden dat de meesten van hen nog lang geen 60 jaar oud zijn en velen ook niet dien leeftijd zullen bereiken tengevolge van de moeiende oorlogsjaren in Ned.-Indië doorgebracht. Onze plaatsruimte laat niet toe verder op den inhoud van het artikel in te gaan, maar we bevelen de lezer gaarne aan aan hen die belangstellen in — of te slissen hebben over — het veelal niet benijdenswaardige lot van den oud-indischen militair, die gepensionneerd is vóór het jaar 1920.

In dit verband zij tevens gewezen op een artikel „Vierster” in het „Vaderland” van 1 Oct. jl., die het dat de oud-strijders niet geholpen zijn met Hollandse en Indische „Bronbeeken”, maar wél en alleen door de geheele gelijkstelling wat pensioen betreft. Schr. dat deze „eereschuld” ten spoedigste zal worden teruglost, vooral nu de Indische geldmiddelen geen beter meer zijn.

De West Indische Gids.

Inhoud der October-afl. De Curaçaosche begroting voor 1925, door Mr. B. de Gaay Fortman. — Suriname-vraagstuk, door W. Arntz. (Schr. ontworpen een, naar het schijnt, degelijk overwogen plan behulp van Nederlandsch kapitaal het grootlandbedrijf uit zijn verval op te heffen). — Lago Transport Company, Ltd. op Aruba. (Schr. verzoekt van de vestiging dezer petroleummaatschappij voor de bevolking van voorgenoemd eiland voordeelen). — Schetsjes uit Albina, door Harald Schütz. — De val der Franschen op Curaçao in 1675, medegedeeld door Fr. Oudschans Dentz. — Suriname in beeld, door F. Snelleman (bespreking van een aardrijkskundig prent uit 1860). (Zie ook de rubrieken Suriname en Curaçao hierachter).

WANNEER

U zich in DEN HAAG vestigt laat Uw woning dan
Stoffeeren en Meubileren door

H. FLICK - Scheveningen

Neptunusstraat 148 - Telef. 53568

FIRMA H. MOLIER

BOEKBINDERIJ EN
LINIËERINRICHTING
HOOTMARKT 28-30

'S-GRAVENHAGE TELEF. 10704

De Indische Post.

Als onderwerp van de week behandelt het Nr. van August de Soemedang-ongeregeldeheden, welke thans in Landraad behandeld worden. — Voorts bevat dit o.a.: Het luchtverkeers-vraagstuk voor Indië. — De schuivestijging. — De Inlandsche middenstand. — De opperdief (krab of kreeft), door Dr. H. C. Delsman. — Openlucht-tooneel voor Indië. — Het vroegere vanden vat, door S. Kalf (misbruiken tijdens de Oost-Indische Compagnie).

Nederlandsch-Indië Oud en Nieuw.

Inhoud der October-afl. Vrouwenleed uit Java (einde 17e eeuw), door Prof. T. J. Bezemer (vertaald uit een Babab Tanah Djawi, Javaansche kroniek). — Nog een ander omtrent het rotsrelief op Bali, door W. O. J. Nieuwenkamp. — Een bronzen Jizo-beeld, door M. W. Visser. — Zeden en gebruiken bij de Makassaren (vervolg), door J. H. B. Jaspers. — Lastige poppen, door P. Snelleman. — Bij al deze artikelen fraaie afbeeldingen.

De Indische Mercur.

No. 40 (2 Oct.). Proeven met een nieuwe tapmethode voor Perubalsemboomen (in den Cultuurtuin te Pararibo), door Prof. Dr. G. Stahel (met ill.). — Rijks-lichtingdienst ten behoeve van den vezelhandel en vezelnijverheid te Delft. — Sandelhout op Timor (vervolg), door H. B. Jaspers. — Kleine mededeelingen. — Financiële berichten en verslagen, mededeelingen de overige vaste rubrieken. — De Afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft recente literatuur over aetherische oliën, boschwezen, looistoffen, saponen, geneesmiddelen, voedingsmiddelen, vruchten, enz.

Commercial Holland.

Oct.-Nr. bevat een artikel van Dr. A. Ph. van der Venter: „Surinam in 1924”, naar gegevens ontleend aan de jaarverlagen 1924 der Surinaamsche Bank en de verslagen van Koophandel en Nijverheid. — Verder een historische beschouwing van den hr. S. Kalf: „Holland furniture in the East Indies”.

Oedaya.

Inhoud der October-afl. Titelplaat: Het Landakgebied op Borneo. — Politieke macht en morele vrijheid, door Noto Soeroto. — Van groote mannen in Indië, door H. Coelius. — In memoriam H. H. van Kol. — Indrukken van Nias, door H. F. Tillema (vervolg). — Verder nog eenige kleine bijdragen met Maleischen karakter. — Ook deze afl. is wederom rijk geïllustreerd.

Indië. Geïllustreerd Tijdschrift.

Afl. 14 (30 Sept.). Het zieleleven der Indonesiërs (vervolg), door N. — Een historisch residentiehuis te Semarang, door S. Kalf. — Landbouwvoorlichting in Ned.-Indië, door C. Lekkerkerker. — Behalve de afbeeldingen welke bij de genoemde artikelen behooren, bevat deze afl. eenige mooie platen uit een (nog niet uitgegeven?) verzameling van Dr. G. Krause.

De Indische Loods.

In den inhoud van No. 33 (28 Aug.—3 Sept. '25). — Opmerkingen over de rechtspraak, door een Nederlands ambtenaar. — Schoonheidsjes. — Inlandsche landbouw (vervolg). — Dipo Negoro, de hoofdfiguur van den Java-oorlog, door Noto Soeroto (ontleend aan het Koloniaal Weekblad).

Zending- en Missieperiodieken.

Sint Claverbond. Oct. '25. Pelgrimstocht naar Mekka, door H. Caminada S.J. — Hebben de Javanen literatuur? door A. Djajasepoetra S.J. — De Javanen de vier windstreken, door een bewoner van het Siamius-College te Jogjakarta.

De Banier. No. 34 (21 Aug.). De opleving van den Islam in Djokja (slot), door F. L. O. Bakker. — Nieuw Guinee (met ill.), door N. Verhoeven. — Avonturen in de avonden op de Kei-eilanden, door B. Smulders. — Eerste begin van den R.K. godsdienst op de Kei-eilanden. Naar herinneringen van J. Melau van den eiland der Renjoets, beschreven door Pr. J. van den Bergh (vervolg).

Java in twee bladzijden.

Dit kunststuk heeft de heer W. L. Voorduin volbracht in het te Boston verschijnende Stone & Webster Journal van Augustus. Met een verwonderlijk flux de paroles heeft hij precies zooveel als iedereen kan onthouden, en we het slot hadden gelezen: „this island has been endowed with rich soil, plentiful rain and an ample

G. A. v. Monsjou, Horlogerie, Optique
Valkenboschpl. 19 - Tel. 32167 - Den Haag.
Brillen en So Easy.
Amerikaansche Optiek. Recepten H.H. Oogartsen.
Magazijn van Urwerken. Reparatie-Inrichting.

supply of labor”, dachten we, dat het goed zou zijn indien een ieder in ons land althans van Java wist wat in deze bladzijden staat. Met een vaartje komt de schrijver van het allereerste begin der Indische scheepvaart, langs de Compagnie aan den toestand van thans; irrigatie, ontginning, alles wat er groeit op en wat er ligt in den bodem, het bergstelsel en de meteorologie, oppervlakte en bevolking... hij zeurt er niet over, zegt eenvoudig: Maleiers, Polynesiërs en Papoea's, en daarmee uit. Zelfs het hoedenvlechten en het batikken worden genoemd; maar wat er nuttigs is op het eiland heeft zijn voorkeur, „there are numerous possibilities of utilizing the mountain streams with high head developments”. Bij het korte opstel behoort een onevenredig groot aantal zeer-mooie lichtdrukken. (N.R.Ct.).

Handleiding tot de kennis van de Mohammedaansche wet volgens de leer der Sjafiiitische school, door Dr. Th. W. Juynboll, Hoogleraar te Utrecht. 3e Druk. (Leiden, N.V. Boekhandel en Drukkerij voorh. E. J. Brill).

Atlas behoorende bij het Jaarboek van het Mijnwezen in Nederlandsch-Oost-Indië. Vijftigste jaargang 1921. Verhandelingen, eerste gedeelte. (Weltevreden, Landsdrukkerij).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers. 1925, No. 34. (Nieuwsbladen en periodieken op Java 10 tot 20 Aug.; op de Buitenbezittingen 29 Juli—11 Aug.). (Bureau voor de Volkslectuur te Weltevreden).

La production des matières grasses aux Indes Néerlandaises, par G. Angoulvant. (Soc. Belge Et. Exp. Bull. 51, 1925, bl. 227).

Van weesjongen tot Raad van Indië (Wollebrand Geleinsz. de Jongh van Alkmaar). (De Ind. Verlofganger, 25 Sept.).

De palmolieproductie en uitvoer van Sumatra's Oostkust gedurende 1924. (Korte Berichten voor Landbouw, Nijverh. en Handel, 21 Aug. '25).

De palmoliebereiding. Voordracht door Ir. H. N. Rommendaal. (Mededeelingen van het Alg. Proefstation der A.V.R.O.S. No. 21).

Overzicht van den toestand van den handel ter Sumatra's Oostkust gedurende het eerste halfjaar van 1925. (Mededeelingen van de Handelsvereniging te Medan, 15 Aug. '25).

Sociaal-economie door spoorweg-aanleg in Ned. Oost-Indië, door C. F. Balsem (eerste gedeelte eener beschouwing over den aanleg van spoorwegen in West- en Oost-Java en in Zuid-Sumatra). (Technisch Tijdschr. voor Nederland en Ned.-Indië, Sept. '25).

De toekomst van het luchtverkeer met Indië, door A. Plesman. (Gr. Amsterdamer, 1 Aug. '25).

Met een spada door Sumatra (vervolg), door G. de van der Schueren. (Opgang V, bl. 780).

De Nederlandsch-Indische Wetboeken, zooals zij tot op 15 Juni van het jaar 1925 zijn gewijzigd en aangevuld benevens de belangrijkste der tot hunne verklaring dienstege wetten en wettelijke verordeningen, met verwijzing naar de tot elk artikel betrekkelijke Fransche, Nederlandsche en Ned.-Indische wetsbepalingen. Uitgegeven onder toezicht van Mr. H. M. Vrijheid, advocaat te Soerabaja. (Soerabaja, N. Venn. J. M. Chs. Nijland).

Het Rāmāyana op Javaansche tempelreliefs, door J. Kats. Met platen. (Overgenomen uit het Javaansche tooneel, dl. I). (Batavia—Leiden, G. Kolff en Co. 1925).

Loetong Kasarong. Eene uralte Sundanesche Legende. Neu bearbeitet, von Dr. F. A. Schöppel. Mit Tafeln. (Batavia, Leiden, G. Kolff en Co., 1925).

Overzicht van de Maleisch-Chineesche en Chinese pers over de maand Juli 1925. Samengesteld door het Kantoor voor Chinese Zaken. (Weltevreden, Drukkerij Volkslectuur).

Verslag van de Ombilijnlijnen over de jaren 1923 en 1924. (Weltevreden, Landsdrukkerij).

Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel in Ned.-Indië. 's Lands Caoutchoucbedrijf. Verslag over 1922. (Weltevreden, Landsdrukkerij).

Verslag over de Burgerlijke Openbare Werken in Ned.-Indië over de jaren 1919 en 1920. Derde gedeelte: bruggen en wegen. (Met platen en 2 kaarten: Wegenplan der Res. Westerafd. van Borneo en der res. Zuider- en Oosterafd. van Borneo). (Weltevreden, Landsdrukkerij).

ARTISTIEK BESCHILDERDE

en Geprepareerde zijden Salon- en Schemerlampen Japansch systeem.
Zorgvuldige afwerking en matige prijzen. Diverse elect. apparaten, z. a. Stofzuigers, Melkkokers Strijkijzers enz.
Leveringen, aanleg en herstellingen op Electrotechnisch gebied.

„ELECTRO-ARTI”

Toonkamers - REGENTESSEPLEIN 1 - Den Haag

Magazijn van
Heerenhoeden en Pelterijen

EDUARD PELGER

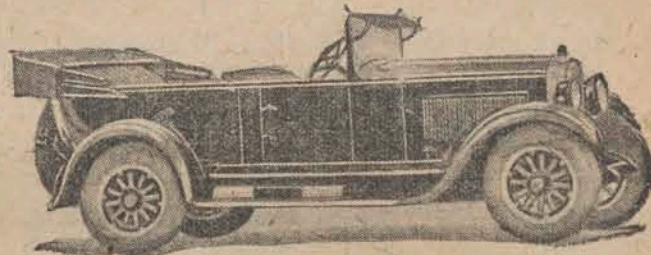
Prinsestraat 35 - Den Haag

Telefoon 13902

Garage T. VERSEVELDT

Nassau Zuilensteinstraat 47 Telefoon 11202

DEN HAAG

Levering van alle soorten Automobielen en Motorrijwielen

STALLING

BENODIGDHEDEN - OLIE en BENZINE

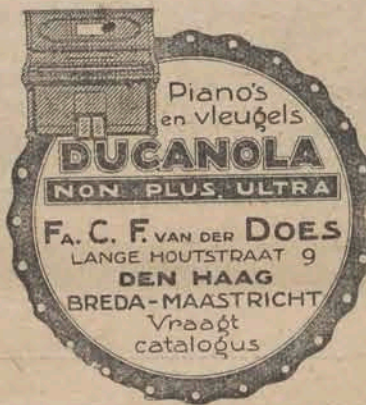
Modemagazijnen HENNEMAN & PLUKKER

Valeriusstr. 28-38
DEN HAAG

Grootste Speciaal Magazijnen

in Japonnen, Blouses, Rokken, Peignoirs, enz. enz.

Gedurende den Winter steeds nieuwe zendingen voile Blouses en Japonnen voor Indië

F. A. C. F. VAN DER DOES
LANGE HOOTSTRAAT 9
DEN HAAG
BREDA-MAASTRICHT
Vraagt catalogus

P. DE KAT ANGELINO MOEDRA'S OP BALI

MET 60 TEEKENINGEN VAN TYRA DE KLEEN

PRIJS gecart. f 9.— geb. in geh. linnen f 11.50

„Hoe voortreffelijk zijn de priesters zelve geteekend. Met goed overleg is, zoowel in de serie Boeddha-priesters als in die van de Sjiwa-priesters, iedere persoon tweemaal geteekend, van voren en van terzijde, daardoor wordt de houding van het lichaam en in 't bijzonder van de handen zeer duidelijk.” (N. Rott. Crt.)

Uitgave v. d. N.V. „ADI-POESTAKA”, Den Haag

PIERRE J. MOOIJMAN

KLAS DAMES- EN HEERENKLEERMAKERIJ NAAR MAAT
FRANKLINSTRAAT 141 - DEN HAAG

Coupe Minister London. Pasvorm gegarandeerd. Specialiteit in het veranderen van niet-passende Dames- en Heerenkleding. Vakantiedie chemisch Reinigen, Keeren, Repareren en Opnemen van alle voorkomende kleding. Ontvangen een pracht Collectie Engelsche en Schotsche Stoffen waarvan de stalen op aanvraag te bekomen. ... Betalingsconditiën volgens overeenkomst.

TELEPHOON 30955 EVEN OPBELLEN !!!

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal / 80,000,000.-
Statutaire Reserve 20,536,861.-
Buitengewone Reserve 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseringen en Financieringen.
Schriftelijke en Telegrafische Credieten.
Reiscredietbrieven.
Depositō's.
Rekeningen-Courant.
Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

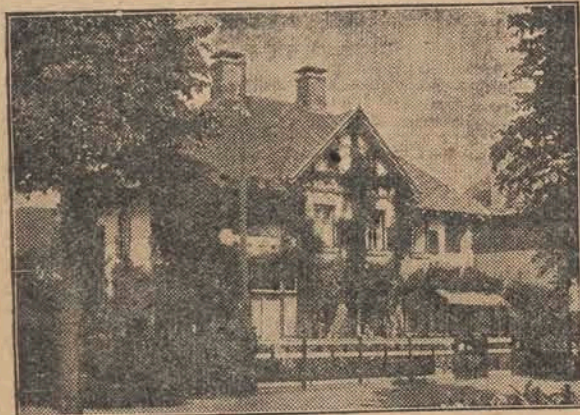
Aurora

NED. IND. VEREENIGING TOT ONDERLINGE
VERZEKERING OP HET LEVEN.

HOOFDKANTOOR: TE BATAVIA

Directeur van het bijkantoor voor Nederland:
E. H. CARPENTIER ALTING
R. J. Schimmelpennincklaan 20, Den Haag

Villa „WELKOM” — Hilversum
Sumatraaan 15-17 - Telef. 1384

Goed tehuis voor kinderen met volledig toezicht op studie
Goed lager-, middelbaar- en hooger onderwijs te Hilversum
Aanbevelingen zoowel uit Indië als uit Holland.
VRAAG DIE AAN. Zuster C. C. OBENHUIJSEN

De kunst van Adverteeren

Als de vertegenwoordiger van een zaak zich bepaalt tot het afgeven van een visitekaartje en dan heen gaat, zal hij zeker geen orders krijgen. Daarvoor is noodig, dat hij den menschen iets vertelt, hem overtuigt, dat zijn artikelen beter zijn dan andere en waarom.

Uw Advertentie moet niet slechts een visitekaartje zijn, doch den lezers iets mededeelen, hen overtuigen, dat zij bij U beter bediend worden dan bij uw concurrenten.

ZOUTMANSTRAAT 42 DE RENTEKAS 's-GRAVENHAGE

Effecten - Coupons - Rekening-Courant

Spaarkas renteverg. 4 pCt.

Safe-Inrichting

Over eenige ook in Europa bekende Inlandsche geneesmiddelen, door Prof. G. J. W. Koolmans Beijnen. (Meded. Rijksinst. Pharm. Ther. onderz. 9 (1925), bl. 4).

Hetgeen op radiotechnisch gebied in Nederlandsch-Indië is tot stand gebracht en de radiotelegrafische verbinding tusschen Nederland en Indië. Voordracht, gehouden op 9 Sept. 1924, door Dr. ir. C. J. de Groot. Met afb. (De Ingenieur, 3 Oct. '25).

BOEKAANKONDIGING.

De Redactie ontving van A. W. Sijthoff's Uitgeversmaatschappij: Aardrijkskundige platenatlas van het Vaderland voor Gymnasia, H.B.S., Kweekscholen, Handels- en M.U.L.O.-scholen, door Herm. J. Jacobs, onderwijzer te 's-Gravenhage en J. Oosterkamp, hoofd eener school aldaar. Deze atlas is een waardevol hulpmiddel voor het onderwijs in de kennis van ons land. Alle platen van het uitgebreid illustratie-materiaal zijn voorzien van bijschriften.

Suriname.

Wij willen de aandacht onzer lezers vestigen op een belangrijk artikel van de hand van den heer W. Arntz in de October-aflevering van „De West-Indische Gids”, geschreven naar aanleiding van een artikel van den heer Brandon in de Februari-aflevering van hetzelfde tijdschrift.

„Het plan van den heer Brandon, hoe aanlokkelijk ook op papier, zal veel te veel jaren vorderen om het doel, een welvarende Creolen-middenstands-landbouw, te bereiken. Daarbij komt dat Nederland al die jaren zal moeten doorgaan met de rente en aflossing te betalen van de voor Suriname geleende gelden, een toestand die noch voor Suriname, noch voor Nederland wenschelijk is.

Zooals ik het Suriname-vraagstuk beschouw, luidt de omschrijving ervan aldus: „Hoe kan in den kortst mogelijke tijd van de kolonie een welvarend bezit gemaakt worden, dat in staat is de uitgaven voor zijn huishouding zelf te dragen en dat aan zijn werkwillige inwoners gelegenheid biedt om een eerlijk stuk brood te verdienen?” Zeker, door versobering van de bestuursorganisatie, door het omvormen van een niet-producerende stadsbevolking tot nijvere landbouwers kan Suriname misschien op den duur self-supporting worden gemaakt, maar het vraagstuk eischt een spoedige oplossing en deze kan m.i. alleen verkregen worden door een snelle opvoering van de productie met behulp van een groote hoeveelheid ingevoerde arbeiders. Hiertoe zal noodig zijn het in 't leven roepen van nieuwe bedrijven die, behalve aan de daarvoor noodige arbeiders, direct en indirect werk zullen verschaffen aan directeuren en opzichters, geneesheeren en ziekenverplegers, timmerlieden, smeden en andere ambachtlieden, winkeliers en winkelbedienden, importeurs en exporteurs met hun personeel, ondernemers van transportdiensten, zoowel voor personen als goederen, scheepvaartmaatschappijen met haar kantoorpersoneel en bootwerkers, enz. enz. Want de ingevoerde arbeiders eischen toezicht en geneeskundige behandeling, hebben woningen noodig, levensmiddelen, kleren en gereedschappen; wenschen zij hun landgenooten op eenigszins verwijderde plaatsen te bezoeken, dan zullen zij hiertoe gebruik moeten maken van auto's of vaartuigen, de geproduceerde gewassen moeten worden vervoerd, verhandeld en verscheept, op bijna elk gebied zou de werkgelegenheid vergroot worden. Voor den Creool bestaat er dan, veel eerder dan bij uitvoering van het plan van den heer Brandon, gelegenheid om zich in eigen land, 't zij op intellectueel gebied, 't zij als ambachtsman een behoorlijk bestaan te verwerven.

Ik houd mij dus nu met de „ongelukkige, met veel illusie behepte onkundigen die, gevangen in den ban van de voorstelling dat Suriname nog een arbeidskolonie is of te maken is”, meenen, dat het in de eerste plaats het groote landbouwbedrijf is, dat de kolonie in korten tijd uit haar verval kan opheffen. Maar dan ook werkelijke groote landbouwbedrijven.

Niet alleen zal de cultuur-oppervlakte van de nieuwe ondernemingen veel grooter moeten zijn dan op de meeste bestaande plantages het geval is, maar zij zullen zich ook meer moeten toelagen op de vestiging van vrije arbeiders-kleine landbouwers op of nabij de onderneming. Indien zulks mogelijk is moet de arbeider het hem ter bewerking afgestane perceel in eigendom kunnen verkrijgen, bij de beplanting zal men hem met raad en daad moeten bijstaan, b.v. zoo noodig voorschotten ver-

strekken om het perceel plantklaar te maken en den eersten aanplant in den grond te brengen. Zorgen uitgezocht plantmateriaal enz. Echter moet niets niets geschieden; van het voorschot moet een bepaalde rente worden betaald. Het zaaigoed wordt kostenden prijs geleverd, alleen de adviezen worden gratis verstrekt. Op deze wijze maakt men van arbeider een behoorlijken kleinen landbouwer, die niet aan zal denken de plantage te verlaten om op hem door het gouvernement in huur afgestaan perceel voor zichzelf te gaan werken. Alleen de meest energieke onder hen zullen hun perceel verkopen om met opbrengst ervan en hun gespaard geld een stuk domein grond in eigendom te verkrijgen, ten einde daarop heel zelfstandig den landbouw uit te oefenen. De menschen zullen ook zonder den zachten dwang of aanmoediging der plantage hunne gronden goed bewerken en uit hen en hunne afstammelingen zal op den duur een welvarende middenstands-landbouw ontstaan, wijl uit hen, die op de plantage zijn gebleven, een welvarende, vrije arbeidsstand groeien zal”.....

Uit het artikel halen wij nog het volgende aan: „Voor de ontwikkeling van Suriname wordt van die iets gevoelen voor „de West”, die inzien dat het koloniale mogendheid als Nederland onwaardig is bezit van erkende vruchtbaarheid door gebrek aan beetje kapitaal in een staat van armoede en verval laten, slechts vereischt, dat zij in 10 jaren tijds het bijeenbrengen voor de oprichting van 30 nieuwe ondernemingen. Van de regeering wordt verwacht, dat zij welbegrepen eigenbelang en in het belang der kolonie den maatregel zal bestendigen om van de plantages bijdrage meer te vorderen voor het immigratiefonds, dien zij thans voor den duur van 2 jaren heeft genomen. Het is werkelijk niet zooveel, wat er van het partijier initiatief gevraagd wordt; een totaal bedrag \pm 60 miljoen, waarvan de helft van het oogmerk, het wordt verstrekt, 6% rente opbrengt, terwijl andere helft de renteloze jaren later ruimschoots vergoeden.

Is het nu aan te nemen, dat Nederland dit bedrag zou kunnen beschikbaar stellen, wanneer men weet, alleen het Nederlandsch kapitaal voor ruim 2 miljard bij Oost-Indische cultuur- en handelsondernemingen geïnteresseerd? Een land, dat meer dan twee miljard miljoen gulden heeft overgehouden voor de ontwikkeling van één gedeelte zijner overzeesche bezittingen, moet toch ook nog wel \pm 3% van dit bedrag kunnen bijbrengen om daarmede de welvaart van een ander te verzekeren.

We mogen dus gerust aannemen, dat het geld Nederland te krijgen is; de groote moeilijkheid is echter om hen te bereiken, die bereid zullen zijn een gedeelte van hun overvloed in Surinaamsche ondernemingen te beleggen”.....

De heer Arntz eindigt zijn artikel met den volgende oproep:

„Wie helpt mij nu met de oprichting van de onderneming van 500 à 1000 H.A.? Enkele personen, de heer Kasteleyn, verklaarden zich reeds in beginsel bereid mijn pogingen te steunen, maar hun aantal nog veel te gering. Alleen door samenwerking van allen die evenals ik, meenen dat er van Suriname wel iets maken valt als slechts het kapitaal beschikbaar is de aanwezige hulpbronnen te ontwikkelen, kan er worden bereikt. Laat een ieder die meent wel in staat te zijn een bedrag, hoe gering ook, voor dit doel bij te brengen, mij zijn bewijs van instemming sturen. Ik ben er van overtuigd dat onze gezamenlijke pogingen een goed resultaat zullen hebben.”

Het adres van den heer Arntz is: Grootte Markt Nijmegen.

In de „Economisch-Statistische Berichten” van September vraagt Mr. O. E. G. Graaf van Limburg-Stirum belangstelling voor de Sinaasappelcultuur in Suriname.

Het is te hopen dat de Staten-Generaal bij de staande behandeling van de Surinaamsche begroting nota zullen nemen van de beschouwingen van den schrijver.

In „De Telegraaf” van 29 September het verslag van een lezing, in een der zalen van de Burgerwacht op Singel te Amsterdam gehouden door den heer W. C. van der Meer, secretaris van de vereeniging „Suriname”, Spreker behandelde het heden en verleden van Suriname. Het een geschiedkundig overzicht werden de verschillende culturen besproken. Het verslag eindigt aldus: „Met volharding en ondernemingsgeest zullen al de

Garage JANSEN, Wassenaar

135 Rijksstraatweg 135
Tel. KIEVIT (Haag) 562

Service and Filling Station

M. J. BLOKLANDER

ORGEL- EN PIANOHANDEL
Bilderdijkstraat 4 DEN HAAG Telefoon 35992

INRICHTEN VOOR DE TROPEN
STEMMEN - REPAREREEN

Billijke prijzen Vakkundige garantie

Hollandsche Bank voor West-Indië

Heerengracht 471 **AMSTERDAM** Tel. 31290 en 35290
CURAÇAO CARACAS
 VENEZUELA
 Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.

Incasseeingen
 Handelsinformaties
 Rembours- en
 Document.-Credieten

Wissel In- en Verkoop
 Credietbrieven
 Telegrafische
 Uitbetalingen

...ren, waarbij dan nog gerekend kunnen worden de
 ...k, katoen en koffie, een groote kans van slagen
 ...ben. De proefnemingen hebben de gunstigste resul-
 ...te dezen aanzien opgeleverd. Suriname wacht op

knippen het volgende bericht uit „De Tijd“:
 enkele maanden rust keerde de Z.Eerw. Pater
 Verheyen naar de Surinaamsche Missie der Paters
 ...ptoristen terug, waar de reeds bejaarde Missio-
 ...niet met vernieuwde krachten gaat wijden aan de
 ...en het onderwijs der jeugd. Tijdens zijn verblijf
 ...in het vaderland heeft hij den grondslag gelegd voor een
 ...n-fonds, zoo hoog noodig in zijne missie, waar-
 ...or hij op den steun van milde gevers blijft vertrouwen.
 ...het hem vertrok de Eerw. Broeder Marinus A. Nieu-
 ...huisen, uit Nieuwkoop, die zich voor het eerst naar
 ...missie begaf, in gezelschap van tien Eerw. Zusters
 ...Oudenbosch, die in Paramaribo een school gaan
 ...nen.

N.R.Ct. brengt in het nummer van 2 October, Och-
 ...lad A. het volgende bericht over hervormingen

het bagno:
 André Hesse, de minister van koloniën, heeft ver-
 ...ende maatregelen getroffen om de gedeporteerden
 ...uyana een betere behandeling te waarborgen dan
 ...niver. De gestraften zullen voortaan in drie klassen
 ...eheid worden en kunnen bij goed gedrag naar een
 ...ere klasse worden bevorderd en bij wangedrag
 ...en teruggesteld. Ook wordt het eten verbeterd en
 ...de gestraften bij goed gedrag met supplementen
 ...n beloofd worden. Voorts wordt de ligging
 ...terd, het verbod van spreken in de laagste klassen
 ...vrije uren opgeheven en worden de straffen voor
 ...drag verlicht.
 ...zal een commissie worden ingesteld om de ge-
 ... bij het einde van hun straftijd den terugkeer
 ...maatschappij te vergemakkelijken.”
 ...de opheffing van het bagno, waarover wij eenigen
 ...leden in dit weekblad schreven, komt dus niets.
 ...reezen dat de hervormingen slechts weinig zullen
 ...ngen tot verbetering van de ellendige toestanden.

Kon. besluit van 29 September is aan de heeren
 ...r. P. H. G. W. van den Helm en E. Zeiler, op hun
 ...ek, eervol ontslag verleend onderscheidenlijk als
 ...als buitengewoon lid van den Raad van Bestuur
 ...inname, onder dankbetuiging voor de in die hoe-
 ...heid aan den lande bewezen diensten, en zijn in
 ...melden Raad benoemd:

tot lid de heer mr. A. van Traa, buitengewoon lid
 ...het college;

tot buitengewoon lid de heeren J. A. van Beek,
 ...er, en A. T. Oliviera, oud-referendaris ter gouver-
 ...ants-secretarie te Paramaribo.

Curaçao.

De West-Indische Gids.

...en geleden is er een West-Indisch tijdschrift, of
 ...en tijdschrift, aan onze West-Indische Koloniën
 ...geweest, dat maar twee jaargangen beleefd heeft,
 ...el 1855 en 1856. West-Indië heette het, en het
 ...weinig of niets over Curaçao gegeven. De West-
 ...che Gids is met de October-aflevering den ze-
 ...en jaargang ter helfte gekomen, en juist dit num-
 ...niewijst welk een ruime plaats Curaçao in het hart
 ...redactie inneemt. Behalve het jaarlijksche begroo-
 ...verzicht treffen wij aan een stuk van den Aru-
 ...chen gezaghebber den heer J. F. Quast over de
 ...Oil Transport Company, Ltd. op Aruba”. Actu-
 ...kan het al niet, en het was een aardige gedachte,
 ...aan een achtal, voor zoover ons bekend, niet
 ...openbaar gemaakte, kiekjes toe te voegen, al
 ...tot het behandelde onderwerp niet in on-
 ...delijk verband. Ten slotte heeft de bekende Su-
 ...nische geschiedvorsch Oudschans Dentz zich de
 ...gegeven, uit de koloniale boekery te Paramaribo
 ...pamflet „Omstandigh verhael van de Fransche
 ...montade voor het Fort Curassau” in 1673 af te
 ...ven. „Een zeldzaam oud pamflet (niet genoemd
 ...ntiel)” noemt de heer Dentz het. Wij vonden het
 ...catalogus van den Haagschen antiquair N. Post-
 ...geprijsd voor f 20.—.
 ...bevelen de West-Indische Gids gaarne aan in
 ...langstelling onzer lezers. Zonder abonnementen
 ...het tijdschrift niet bestaan, en al is de inteken-

„KEIZERSHOF”
 v/h Firma SCHADE & OLDENKOTT
 WILHELMINA-STR. 2 hoek Veenestraat DEN HAAG
 Speciaalhuis in:
 wollen-, Zijden-, Katoenen- en Fluweelen Stoffen
 (Steeds ingang van Nouveautés)

prijs niet bepaald laag, f 18.—, het is zijn geld waard,
 naar het ons voorkomt.

Gratie.

Tot degenen, die ter gelegenheid van den verjaardag
 wer Koningin gratie gekregen hebben, behooren ook de
 voornaamste veroordeelden van het oproer van 17
 Juli 1922 Felix Chacuto en Leonico H. Clement. Elk
 kreeg 6 maanden vermindering van straf. Aldus meldt
 La Union.

Aanvaring.

In den nacht van Dinsdag op Woensdag (25 op 26
 Aug.) ± ten 2 uur werd het stoomschip Tekoa, kapi-
 tein Price, van de New-Zeland-Shipping Cy, komende
 van Wellington, Australië, onze haven binnengeloodst.
 Ongeveer bij de Groote Werf kwam het schip in bot-
 sing met twee groote lichters volgeladen met steen-
 kolen, toebehoorende aan Curaçao Trading Co., die
 beiden onmiddellijk zonken. Ook een paar schoeners,
 daar vastgemeerd, kregen een flinken deuk en werden
 een eind ver meegesleurd, maar brachten toch het le-
 ven er nog gelukkig af.

Deze Tekoa is dezelfde boot, die acht maanden ge-
 leden 's avonds voor Kerstmis met de Koningin-Emma-
 Brug in aanvaring kwam en het middenstuk er van
 tot zinken bracht.

Die Tekoa schijnt een gevaarlijk heerschap.
 Wellicht, dat wanneer hij de volgende keer hier
 terugkomt, de oliebunkerinstallatie van de C. P. I. M.
 aan de Caracasbaai gereed is. Daar heeft hij meer de
 ruimte.

De regenbak op den Vianenweg.

Het is al eenigen tijd geleden, dat wij de aandacht
 van onze autoriteiten vroegen voor de ergerlijke ver-
 waarloozing waaraan de regenbak en het opvangter-
 rein bij Vianen achteraan op Pietermaai bloot staat.
 Geiten en ezels, honden en katten houden daar over
 dag en des nachts hun bijeenkomsten en verontrein-
 igen de vangplaats van het regenwater, zoodat bij elke
 regenbui het aftreksel van al die vuiligheid in den
 regenbak loopt. Het is nu al zoover gekomen, dat die
 regenbak voor drinkbak voor het kleinvee dient.

Wellicht zal men denken: Het zal wel zoo erg niet
 zijn.

Tot nadere overtuiging kunnen wij meedeelen, dat
 men deze week een doode geit uit dien regenbak heeft
 opgevischt. En omdat natuurlijk niemand dat water
 meer wil drinken, is het Gouvernement er deze week
 toe overgegaan, dat water gratis uit te deelen voor
 wasch- en keukenwater.

Het ergste is, dat het verlies van dit drinkwater
 juist nu plaats heeft in den drogen tijd, nu het drink-
 water schaarsch is voor de talrijke bewoners uit de
 omgeving van Vianen zoo'n weldaad zou zijn.

Wij zouden gedacht hebben, dat na onze vorige
 waarschuwing het Gouvernement onverwijld orde had
 gegeven, die prikkeldraadafsluiting rondom dien re-
 genbak beter in orde te maken, en wél zóó dat er geen
 geiten, of hond of kat meer door kon kruipen. Wij
 hebben ons in de voortvarendheid en de zorg voor de
 volksgezondheid van de zijde van het Gouvernement
 bedrogen.

Dat stelt ons ten zeerste teleur nog te meer, omdat
 ook ten tijde van den vorigen Directeur van O. W.
 den heer Bakker, het ook al een keer gebeurd is, dat er
 een geit in dien regenbak verdronken is.

Nog iets anders valt er uit te leeren, dat het, op die
 wijze voortgaande, nog lang kan duren voor die dure
 regenbak van Vianen zijn volle rente opbrengt.

Dat is een zaak, die meer de belastingbetalers ter
 harte gaat. (A. d. C.)

Geschiedkundige sprokkelingen.

Gouverneur Van Raders en gouverneur Esser.

Als kapitein bij het bataljon jagers was R. F. van
 Raders reeds in 1816 in de kolonie Curaçao gekomen,
 en in het volgend jaar gehuwd met Elizabeth van der
 Meulen. Gouverneur Cantz'laar benoemde hem tot zijn
 adjudant en in 1823 werd hij met de waarneming der
 betrekking van havenmeester belast.

15 Mei 1823 beklagde zich Pieter Weijmar, dat hij
 „op de straat voor het huis van Dixon, zoude geatta-
 keerd en geslagen zijn door den Heer van Raders, niet
 in montering”. De auditeur-militair Mr. H. R. Hayun-
 ga was getuige van de mishandeling geweest, en de
 gouverneur vond aanleiding Van Raders „provisieel
 het arrest” aan te zeggen. Ten slotte werd de zaak,
 waar „de confessie van den kapitein Van Raders vol-
 ledig” was, krijgstuuchtelijk afgedaan en legde de gou-
 verneur hem het provoostarrest voor den tijd van veer-

KULK & KRAMER NIEUWE REMINGTON
 PORTABLE
 MODEL 1925
 BREEDE WAGEN
 STERKE UITVOERING
 FL. 175.00
 Verzending naar Oost- en West Indië onder garantie

Het soliedste en goedkoopste
 adres voor Borstelwerk
 en Huishoudelijke
 Artikelen is

Theresiastr. 2b
 Den Haag Billijke Prijzen
 Aanbevelend, A. A. MULLER

UTRECHT.

Stichtsch Bouw- en Woningbureau
 Stationsplein - ZEIST - Telefoon 81

Ontwerpen en Uitvoeren van plannen voor
 Landhuizen en Villa's, enz. enz.
 Aankoop, Verkoop en Verhuren van vaste goederen en
 gemeubileerde perceelen.
 Directeur: P. A. EBELING, Architect

Beteekent: Toezicht Op Kin- deren Uit Nederlandsch Indië.

TOKUNI zoekt voor kinderen uit
 Indië een geschikt gezin in Hol-
 land, is een financieele tusschen-
 schakel tusschen de ouders in
 Indië en de pleegouders in Hol-
 land, controleert het gezin en
 het Kind, zorgt voor het kind,
 ook in de vacaties, houdt ge-
 regeld briefwisseling met de
 ouders in Indië en staat de pleeg-
 ouders bij in alle ernstige ge-
 vallen, het kind betreffende.

Haar vertegenwoordigers in In-
 dië worden telegrafisch op de
 hoogte gehouden van zeer ernstige gebeurtenissen, het
 kind betreffende.

Alle inlichtingen kunnen worden gegeven door de vertegenwoordigers
 Prof. Dr. J. H. Boeke, Adviseur van het Volkscredietwezen te Wel-
 tevrede, J. H. Nieuwenhuys, Resident van Soerakarta te Solo, Dr.
 J. G. J. A. Maas, Medan, Fred. Oudschans Dentz, Paramaribo, Suri-
 name, J. H. Perret Gentil, Willemstad, Curaçao, en door den Direc-
 teur van TOKUNI, tevens Directeur van de Maatschappij „ZAN-
 BERGEN” te Amersfoort.

ZANDBERGEN.

Instelling tot opvoeding door middel van gezins-
 verpleging van kinderen zonder onderscheid van
 leeftijd, stand en gezindte, die het ouderlijk
 huis moeten missen.
 Steunt deze nuttige instelling door Uw lidmaat-
 schap (f 5.— p. j.) of als begunstiger (f 2.— p. j.)
 DIRECTEUR Jhr. W. A. ORTT. AMERSFOORT.

Vakschool voor Dames en Meisjes AMERSFOORT

Aangesloten bij de Mode-Vakschoolveren. te 's-Gravenhage,
 goedgekeurd bij Kon. Besl. van 12 Aug. 1909, Staatsblad No. 48.
 Lessen worden gegeven in het Costuum- en Lingerienaaien,
 Maatnemen, Knippen, Borduren en aanverwante vakken.
 Opleiding voor de examens voor: Costumiëre, Leerares en
 Nuttige Handwerken. — Inlichtingen worden gaarne verstrekt.
 C. E. BESTELINK, Langestraat 44

„DE STAD UTRECHT”
 OUDE GRACHT 194 TELEFOON 4198
 bij de Gaardbrug, einde Lijnmarkt.
Glas, Porselein en Aardewerk
 GRATIS VERPAKKING VOOR INDIË.
 GARANTIE VOOR BREUK.

Een goed en billijk adres

voor

prima Thee en Koffie

is

Thee- en Koffiehandel
Noordeinde 105a

's-Gravenhage

Telefoon 12413

Vleeschhouwerij en Spekslagerij
annex Fijne Vleeschwaren

Danckertstraat 62 hoek 2de Sweelinckstraat
DEN HAAG - TEL. 35975

Levert uitsluitend eerste kwaliteit
versch RUND-, KALFS- en VARKENSVLEESCH
tegen sterk concurrerende prijzen.
Aanbevelend: C. D. WESTPHAL.

ZUID-HOLLANDSCHE
BRANDSTOFFENHANDEL
Firma J. KUIJER

Levering
van uitsluitend prima
Brandstoffen

Daguerrestraat 12-14 Den Haag
(voormalige Brandweerkazerne)
Telefoon 35659

HERMAN MIDDENDORP

HET ZWARTE VENSTER

MET BANDVERSIERING VAN JOH. L. TER VEER.

Ingenaaid f 3 25, gebonden f 4 50.

„.... Middendorp heeft den waren toon getroffen. Nergens hindert ons een valsch geluid. Hij is noch sentimenteel, noch stoort ons een te realistische uitweiding of noodeloze mooi-schrijverij.”

Fris Lapidoth in *De Nieuwe Courant*.

„.... Hoe dan ook, dit boek van Herman Middendorp is moeilijk te vergelijken met de hedendaagsche literaire verschijningen. Het is geen psychologische roman, gelukkig niet, en het is, wat zuiverheid van geest betreft, bijna niet aan te nemen als een schepping van dezen tijd”.

Johan Koning in *De Indische Courant*.

Uitgave v. d. N.V. „ADI POESTAKA”, Den Haag

In fijne Lederwaren en Reisartikelen
Atelier voor alle voorkomende reparatie

J. E. VAN VEEN 's-Gravenhage, Tel. 52983
Van Hoornbeekstraat No. 61

Eerste klas Schoenmakerij
... en Reparatie-Inrichting ...

Extra bewerking voor ABNORMALE EN GEVOELIGE VOETEN.

tien dagen op, zijn gedrag „ten hoogsten afkeurende en strafwaardig vindende, daar het te misdadiger is aan de zijde van een officier die door een goed voorbeeld zijnen minderen moet voorgaan; terwijl het tevens in de gevolgen nadeelig is voor de rust en eensgezindheid tusschen de ingezetenen en militairen, wanneer dusdanige daden straffeloos konden gepleegd worden.”

Het schijnt, dat esprit de corps een andere latere gouverneur, de toenmalige 2e luit. R. H. Esser van hetzelfde bataljon, noodlottig werd. 22 Mei 1823 bericht de plaatselijke kommandant den gouverneur, dat hij zich verplicht gevonden heeft, dezen met 14 dagen kamerarrest zonder acces te straffen „uit hoofde van gepleegde insolentien aan den Heer Weimar, in eene der koffijhuizen in de stad.”

Uit den Verrren Vreemde.

Kentering op komst?

La Dépêche Coloniale is geen regeerings-organ. 't Staat onafhankelijk. Zoo nu en dan wil het dit zelfs wel demonstreeren door een zienswijze naar voren te brengen, die afwijkt van de door de regeering tot-dien gevolgde lijn. Als men dan kort daarna een wending van den loop der zaken ziet volgen, in de richting door L. D. C. aangewezen, blijft de vraag open of de regeering naar den zoo ontvangen raad geluisterd heeft, dan wel of zij het blad heeft weten te benutten om een voorgenomen wending voor het publiek aannemelijk te maken. Het antwoord op deze vraag kan voor elk geval op zich zelf interessant zijn, ons treft meer het verschijnsel, waardoor wij genegen worden een stellingverandering van L. D. C. als onderdool te beschouwen van een frontverandering van de regeering.

Als zodanig dient een ingezonden stuk, ondertekend „Un grand mutilé de guerre”, over de koloniale mandaten en Duitschland, voorkomende in het nr. van 30 Sept., o.i. bijzondere aandacht. Men laat zich wel eens anoniem schrijven, wat men noodig heeft en zelf niet geven kan.

Alles wat maar even wees in de richting van een mogelijk herstel van een Duitsch koloniaal gebied, zette L. D. C. tot nu toe in verontwaardigden toorn. Nu kondigt het blad het hier bedoelde ingezonden stuk aan met de vermaning, dat de koloniale mandatenkwestie en Duitschland een ernstig vraagstuk vormt, dat te bestudeeren is in 't bewustzijn van de veiligheid en de toekomstige vredeskansen van Frankrijk. De beschouwingen worden aangeboden als ongetwijfeld ingegeven door de meest hoogstaande gevoelens. Wel biedt de redactie dan aan eventuele bestrijders de gelegenheid om te replieeren, maar zelf valt zij den inzender, die als grand mutilé de guerre boven elke verdenking gesteld is, niet meer aan.

Toch is er niets nieuws in hetgeen de inzender zegt, nieuw is alleen dat 't zoo gezegd is kunnen worden in dit en andere Fransche bladen. Duitschland bezit, zegt de schr., een teveel aan bevolking, dat het niet kan voeden binnen zijn eigen gebied. Het heeft om te leven voorts zekere grondstoffen noodig, welke het zelf niet voortbrengt en welke het slechts in tropische landen kan vinden. Op de hier opgesloten vragen is slechts een passend antwoord te vinden: Aan Duitschland moeten, onder controle van den Volkenbond, koloniale mandaten over zekere overzeesche gebieden verleend worden.

Dit wordt dan in een uitvoerig stuk uitgewerkt. Duitschland zet zich tot een dreigende zweer in Europa, als men het geen veiligheidsuitweg biedt.

Wanneer men het toetreden van Duitschland tot den Volkenbond als gewenscht en als aanstaande voorstelde, hebben wij hier steeds als onze meening uitgesproken, dat hierop nooit zou zijn te rekenen zoolang als aan Duitschland geen toezegging zou worden gedaan, waardoor 't zou kunnen vertrouwen op een terugkrijgen van overzeesch gebied. Dargelaten of dit als de eenige voorwaarde mag gelden, lijkt 't toch dat men deze nu ook eindelijk als eene van groote betekenis gaat beschouwen. En het door L. D. C. aan het oordeel zijner lezers onderworpen inzicht, is ook ditmaal niet vreemd gebleken aan een bij de regeering bestaande neiging in dezelfde richting. Het goede inzicht schijnt op komst.

Bij de laatste Volkenbondsbijeenkomst te Genève, bij alle besprekingen die in den laatsten tijd op het Vredesprotocol betrekking hebben gehad, bij de aankondiging der deelname aan de nu geopende conferentie te Locarno, in zijn groote rede l. l. Zaterdag te Nimes door den minister-president Painlevé gehouden, telkens vangt

F. BARTELS,
Schenkweg 90 Den Haag
DAMESKLEERMAKER EN BONTWERKER
ONTVANGEN de nieuwste modellen
JAPONNEN, BLOUSES e

men nieuwe klanken op van grootere verzoeningszindheid ten opzichte van Duitschland, als uit het eindelijk opkomend besef, dat alleen hiervan voor den algemeenen vrede en voor het herstel van Frankrijk zelf te verwachten is. En hierbij 't toetreden van Duitschland tot den Volkenbond toekennen hiertoe van een overzeesch mandaat telkens als nauwelijks verborgen gedachte in den mee aangeboden.

Zou kentering op komst zijn? Wij meenen de te hieren inderdaad te zien.

Hiermede zou Frankrijk niet ineens gered zijn van ongunstige situatie, waarin het gekomen is. De koning der financiële conferentie te Washington, de hoop, waarvoor het in zijn Marokko-politiek volhardde daar menschenlevens en millarden aan een op wijze niet te winnen zaak blijft offeren, dit alles fatalistisch in tegen het luide verkondigde streven „vrede door veiligheid, arbitrage en ontwapening” maar dit ontleent toch niets aan de betekenis van geopende vooruitzicht op een meer verzoenende geheid ten opzichte van Duitschland, die dan, met een een toewijzing van een mandaatgebied aan dit tevens het vooruitzicht opent op een herziening van Vredesverdrag van Versailles, dat tot nu toe elke grijpende verbetering van de internationale verhoudingen tegenhoudt, — en zelfs op het herzien van het drag van Algeciras, dat de verhoudingen in Marokko beheerscht.

Er zit dus misschien verstrekkende perspectief in stuk van un grand mutilé de guerre, die wel een Fransche regeering zelf kon zijn.

De douanenconferentie te Peking.

De Nederlandsche delegatie naar de 26 October Peking te openen bijzondere douane-conferentie te staan uit de heeren W. J. Oudendijk, gezant te Peking als gevolmachtigd afgevaardigde en A. J. Schipper inspecteur-onderhoofd van den dienst der in- en voerrechten en accijnzen in N.-J., en A. D. A. de Angelino, ambtenaar voor Chineesche zaken in N.-J. technische adviseurs.

Volgens een Aneta-bericht zijn de h.h. Schabbe de Kat Angelino de vorige week reeds van Tientsin naar Peking vertrokken.

Berichten der Afdeelingen.

Afdeeling 's-Gravenhage.

Voordracht door den Heer C. K. ELOUT op Dinsdag 22 October a.s., des avonds om 8 uur, in het Studio, Lange Voorhout te 's-Gravenhage.
Onderwerp: Vier maanden in Indië.
Den Haag, 5 October 1925.

De Secretaris,
J. C. BAUDOUIN

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur.

HOOFDBESTUURSVERGADERING op Zaterdag 10 October e.k., in Café Central te Utrecht (Jaargebouw), des v.m. ten 11 ure.

Punten van behandeling.

1. Opening.
2. Notulen (Zie K. W. van 14 Mei '25, No. 20).
3. Besprekingen in verband met de Agenda der gemeene Vergadering.

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING op diezelfde inrichting, des n.m. te 1.30 uur.

1. Opening.
2. Notulen (Zie K. W. van 28 Mei '24, No. 22).
3. Jaarverslag. Rekening en Verantwoording rapport der Verificatie-Commissie en Begroting 1925. (Zie K. W. van 26 Maart en 2 April '25, 13 en 14).
4. Benoeming Commissie van Verificatie. Rekening Verantwoording 1925.
5. Voorziening vacatures H.B.
6. Algemeene besprekingen.
7. Bepalen plaats en tijdstip volgende Algemeene vergadering.
8. Rondvraag en sluiting.

Apotheek M. L. ADAMA

Bezuidenhout 111 - DEN HAAG - Telef. 70366

Allopathische en Homoeopathische Geneesmiddelen
Verbandstoffen en Ziekenverplegingsartikelen.

MINERALE WATEREN

Binnen- en Buitenlandsche
Verpakte Geneesmiddelen

J. ZUIDERWEG

Nicolaistraat 37 's-Gravenhage

ELECTRO-TECHNISCH BUREAU

Levering en plaatsing van Haarden,
Kachels, Fornoizen, enz.

Aanbevelend J. ZUIDERWEG

REPAREREEN **OVERTREKKEN**

PARAPLUIE MAGAZIJN
A. QUERELLE
SCHOOLSTRAAT 10
 'S-GRAVENHAGE - TELEF. No. 10151
 Leden van „Oost en West“ 5 pCt. korting

B. Na afloop der Algemeene Vergadering, ongeveer 10 uur, zal door den Heer Prof. Went de Suriname-film demonstreerd worden, alsmede een film over Oost-Indië.

De Secretaris,
VAN DER BRUGH.

AAN DE LEDEN VAN „OOST EN WEST“.

Woensdag 14 October e.k., des n.m. te 2½ uur, zal in het Asta-theater, Den Haag, een gala-vertooning plaats hebben van de Java-film. De Directie van het theater heeft de welwillendheid gehad om, in overleg met het Bestuur dezer Vereeniging, een 600-tal kaarten (begangsbewijzen) voor deze belangwekkende uitvoering ten behoeve onzer leden beschikbaar te stellen. Men, die deze vertooning wenschen bij te wonen, gevegen zich vóór Dinsdag 13 dezer liefst in persoon te melden bij het Secretariaat van „Oost en West“, straat 17, of wel bij den Secretaris der Haagsche Vereeniging, Jacob Hopstraat 12, alhier.

NEDERLANDSCHE JAARBEURS.

De ledenvergadering van de Vereeniging tot het houden van Jaarbeurzen in Nederland heeft in de vacante maanden door het bedanken van den heer Henri van der Waerden, benoemd den Dr. Ir. Th. van der Waerden, Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal te Amsterdam. De heer van der Waerden heeft deze benoeming aanvaard.

Van het Informatie-Bureau:

MET VERLOF UIT INDIË AANGEKOMEN AMBTENAREN.

- L. F. Philips, inspecteur van Financiën, Deventer, p/a. Mevr. de Wed. Kuyp, 2e Paulastraat 6.
- C. B. W. van Ganswijk, Lutter, onderwijzeres 2e kl. bij het O. E. L. O., 's-Gravenhage, p/a. Mevr. van Schaik Lutte, 't Hoenstraat 29.
- van Oost, controleur 1e kl. bij den P.T.T., 's-Gravenhage, de Constant Rebecquestraat 70.
- Pas, controleur bij het B.B. op Java en Madoera, 's-Gravenhage, Beeklaan 340.
- W. Hooykaas, wnd. administratief ambtenaar bij het Dept. van Financiën, 's-Gravenhage, 2e Sweelinckstraat 172.
- B. Hartelust, ass.-resident van Djember, 's-Gravenhage, Groot Hertoginnelaan 127.
- A. M. Schot, 1e klerk bij het Dept. v. Financiën, 's-Gravenhage, Van Slingelandtstraat 37.
- Lever, opperhouthvester bij het Boschwezen, 's-Gravenhage, Ieplaan 79.
- E. Mulder, voorzitter van de landraden te Wanasaba, Middelstum (Gr.), p/a. D. Mulder, arts.
- H. R. Delachaux, candidaat inspecteurend ambtenaar van den dienst der opiumregie, Alkmaar, Nassaustraat 17.
- C. van Hall, boscharchitect 2e kl. bij het Boschwezen, Amersfoort, Pieter Bothlaan 30.
- Hölzenspies, onderwijzer 1e kl. bij het Openb. Eur. Lager Onderwijs, Bilthoven, Prins Hendriklaan 11b.

VOOR DEN INDISCHEN DIENST IS BESTEMD:

Elen, Arkelstraat D. 54 te Gorinchem, als controleur 2e klasse bij den Post-, Telegraaf- en Telefoon-dienst.

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST EN VOOR 'S LANDS DIENST IN CURAÇAO.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands Dienst in Nederlandsch-Indië en Curaçao, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot uitzending.

1. Uitzending voor den Nederlandsch-Indischen Staatsdienst:

- onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs, in het bezit der hoofdkarte;
- onderwijzer bij het M.U.L.O., in het bezit van de hoofdkarte en van bijakten;

Familiewasscherij van den Eersten Rang
Firma G. HILBERINK Sr. - Apeldoorn
 OPGERICHT 1870. TELEFOON 582

Helder waschgoed - Minimum slijtage
 Concurrerende prijzen - Geen vermissingen
 Chloor wordt niet gebruikt voor het bleeken

VRAAGT GRATIS PRIJSCOURANT EN INLICHTINGEN
Verzending door het geheele land

- c. leeraar (of leerares) M. O. Duitsche taal (volledig bevoegd);
 - d. electrotechnisch ingenieur bij den dienst voor waterkracht en electriciteit;
 - e. electrotechnisch ingenieur bij den post-, telegraaf- en telefoondienst;
 - f. ijker (met ervaring);
 - g. officier van gezondheid 2de klasse (in vasten en tijdelijken dienst).
20. Uitzending voor 's Lands dienst in Curaçao: onderwijzer bij het openbaar onderwijs, bevoegd tot het geven van onderwijs in wiskunde.
- Zij, die voor uitzending tot eene dezer betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot het Ministerie van Koloniën, 9de afdeling, onderafdeling A. B. (voor de betrekkingen genoemd onder 10., a 1/m f), tot de 8ste afdeling (voor de betrekking onder 10., g) en tot de 10de afdeling (voor de betrekking onder 20).

Mutaties van 30 Sept. tot 7 Oct.

- Nieuwe Leden:**
- Mej. M. D. van Hoogstraten, Zeist, Parklaan 6. f 5.
 - Holland Deli Compagnie, Amsterdam, Keizersgracht 198. f 10.
 - G. Goossens, Amsterdam, Wilhelminastraat 180 I. f 5.
 - Mevrouw A. Wegerif-Hooghwinkel, Den Haag, Statenlaan 83. f 5.
 - Mr. W. Boekhoudt, oud-Raadsheer Hooggerechtshof N.-I., Den Haag, Laan van Meerdervoort 94B. f 5.
 - E. L. Vermeulen, President Weeskamer, Den Haag, Charlotte de Bourbonstraat 32. f 5.
 - H. E. van Dijk, Gep. O.-I. Ambtenaar Oss (N. Br.), Spoorstraat 6. f 5.
 - A. de Vries, Controleur B.B. te Tandjong Balei (S.O.K.). N. Hendrikse te Tandjong Balei (S.O.K.).

- Adresveranderingen:**
- H. A. Stöcker, Gep. O.-I. Ambtenaar, van: Arnhem, Lawick van Pabststraat 159 naar: Velp, van Galenlaan.
 - W. A. Uiterwijk, Gep. O.-I. Ambtenaar, Nijmegen, van: Joh. Vijghstraat 169 naar: Javastraat 32.
 - R. J. Kahrel, van: Groningen, Heerenweg 116, naar: Hooge Kamp D. 55a, Haren.
 - J. J. Hangelbroek, Indoloog, Leiden, van: Oude Hoefstraat 61 naar: Koninginnelaan 36.
 - F. van der Veen, Indoloog, Leiden, van: Watersteeg 2a naar: Haarlemmerstraat 73B.
 - J. Hamme, van: Den Haag, Heerengracht 42 naar: Amsterdam, Overtoom 21. f 5.
 - Ch. L. J. Palmer van den Broek, oud-Resident, van: Amsterdam, Valeriusstraat 14boven naar: Den Haag, Carpentierstraat 205. f 5.
 - J. E. Vincent, van: Wassenaar, Wassenaarsche Slag 1, naar: Den Haag, Stadhoudersplein 83, p/a. Dr. J. M. van Benten.
 - A. J. W. Harloff, oud-Lid van den Raad van Indië, Den Haag, Riouwstraat, van: 208 naar: 29.
 - R. Pas, Controleur B.B., van: Indramajoe naar: Den Haag, Beeklaan 340. f 5.
 - H. Lever, Opperhouthvester, van: Panoenggalan Wiro-sari naar: Den Haag, Ieplaan 79. f 5.
 - B. H. Gronewold, 1ste Luitenant Inf. N.-I. L., van: Bandoeng, Menadostraat 17, naar: Den Haag, Stuyvesantstraat 1.
 - J. A. Th. Berg, Cand. Gezaghebber B.B., van: Meester-Cornelis, Kerkstraat 58 naar: Magelang, Bajeman 22.
 - A. Verheul Jr., fung. Controleur B.B., van: Tjalang naar: Lho' Soekoen (Atjeh).
 - F. L. Krämer, Kapitein Inf., van: Lho' Seumawé naar: Padang-Pandjang.
 - J. B. C. van den Dorpel, Onderwijzer, van: Weleri naar: Djokdja.
 - K. H. Jonkers, Directeur M.U.L.O., van: Makassar naar: Tondano.
 - R. G. Nieuwenhuis, Inspecteur van Financiën, van: Malang naar: Amboina.
 - L. van Elk, van: Den Haag, van der Duynstraat 71 naar: Schoonhoven, Carmelietenstraat 16. f 5.

DEN LEDEN wordt beleefd doch dringend verzocht, bij adresverandering hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland aan den Heer Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag; in Indië aan den Hoofdverteger woordiger den Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostk.

Boekhandel SYNTHÈSE
 Lange Voorhout 96 - DEN HAAG - Lange Voorhout 9b

Uitgebreide collectie op het gebied van Occultisme, Mystiek, Theosofie, Anthropologie, Spiritisme, Sufisme, Astrologie, Occulte Geneeswijzen, Oostersche en Westersche Religie, Philosophie, Psychologie, Paedagogie, enz. CATALOGUS op aanvraag. Spiritistische kruizen, planchettes en Alphabets, Kristalkogels, Tarokkaarten, Kalenders, Photo's, Beeldjes e.d. Chinesesche, Honaarsche en Hollandsche eigenaardige Handwerken. Grootte sorteering goede Kinderboeken.

VERZENDING NAAR BINNEN- EN BUITENLAND

CASSA MARIS
Bedden- en Meubelmagazijn
 NEPTUNUSSTRAAT 76-78
 DEN HAAG

Vakkundig Reparatie-Atelier
 voor Stoffeederij,
 Bedden, Matrassen en Markiezen

E. J. VAN WESSEL
 FREDERIK HENDRIKLAAN 68-70

VLEESCHHOUWERIJ
 RUND-, KALFS-, VARKENS- EN LAMSVLEESCH

FABRIEK VAN TOEBEREIDE WORST- EN VLEESCHWAREN. UITSLUITEND 1e KWALITEIT INLANDSCH VLEESCH

Prijscouranten worden op aanvraag gaarne toegezonden. Dagelijksche bezorging in Den Haag en Omstreken. Prompte en vlugge bediening.

TELEF. 53634 (3 lijnen) - DEN HAAG.

Fa v. ASMA VAN DONGEN
 Lood-, Zink- en Sanitaire Werken

Toonkamer

Edisonstr. 142 Tel. 33314
 DEN HAAG

ONROESTBAAR STAAL

Tafel-, Dessert- en Fruitmessen worden niet meer aangefast door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank onnoodig. Alleen afwasschen. Voordeelrijke prijzen

Het Ideaal voor de Tropen

FONDERIE'S STAALWARENHANDEL
 Gevestigd Ao. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 13602
 Alle Staatwaren in de grootste sorteering verkrijgbaar

Dr. F. VAN DER FEEN, Apotheker
 Fred. Hendriklaan 32 - 's-Gravenhage - Tel. 50040

Binnen- en Buiteni. Verpakte Geneesmiddelen verkrijgbaar

A. GRUDA & Co W. Pyrmontkade 107
 HAAG Tel. 32692

Voorheen Chef-Coupeur „Jagershuis“

Dames- en Heerenkleeding naar Maat
 Prima Engelsche en Schetsche Stoffen

Scherp concurrerende prijzen

BRUNO TIDEMAN

BEËDIGD MAKELAAR
 TAXATEUR en ASSURADEUR

Kanaalstraat 15 - APELDOORN

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
 GROENMARKT 27
 TELEPH. No. 12512 DEN HAAG
 DROGERIJEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

's-Gravenhaagsche Begravenis-Onderneming
C. LOOIJE, Tasmanstraat 57, DEN HAAG
 Telefoon 33788 - Postrekening 463

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
 UIT DE PLATEELBAKKERIJ
 „ZUID-HOLLAND" TE GOUDA
 MAIL- en HÜTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

TOKO BOGOR
 Suezkade 122b DEN HAAG Tel. 33472

...DE FIJNSTE...
JAVA-THEE
 PER POND f1.85

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Tel. 12593 - Den Haag
 DAMES MODEARTIKELN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
 BALARTIKELN.

EEN VERSTANDIG ZAKENMAN
 doet verstandige dingen.
 Hij zorgt voor een goed ingerichte administratie, kundig personeel, een net ingericht kantoor, om zijn klanten behoorlijk te ontvangen en bedienen. Natuurlijk levert hij ook prima artikelen. Zijn firma moet een goeden indruk maken op zijn klanten en op hen, die hij tot zijn klanten wil maken. Daarvoor zorgt hij ook, dat zijn handelsdrukkerwerk een correcten indruk maakt, zowel wat betreft stijl als uiterlijk. Ook zijn reclamedrukkerwerk moet er aantrekkelijk uitzien, want hij weet, dat slecht reclamedrukkerwerk wel drukwerk, maar geen reclame zou zijn. Hij zoekt dus voor zijn drukwerk een drukker die zoo goedkoop mogelijk is, maar niet ten koste van de kwaliteit van het drukwerk. Hij weet, dat dan de zuinigheid de wijsheid zou bedriegen. Dergelijk verstandige zakenlieden bestellen tot hun groote tevredenheid hun drukwerk bij een der beste drukkerijen van Den Haag:

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL 11987

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraîchissements
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

Vereeniging „OOST en WEST"
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Haag, Tel. 5752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en lieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen. **INFORMATIE-BUREAU** ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekende op elk gebied personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. 14519, Bureau-uren 10-12 v.m. en 2.30-4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichting zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten. **TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN**, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Telef. 5752. Dit tehuis biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland toeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aan te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER. **TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN**, „Persinggahan", van Boetzelaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. In te richten tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. No. 5248. **LEESZAAL**, Heulstraat 17. Bevat de actueele lectuur betreffende Oost- en West-Indië. **NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING.** Samenwerking ten einde aan hen die uit Nederland naar Oost- en West-Indië gaan en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenheid te verstrekken als waarborg voor een en belangwekkende reis. **BUREAU VOOR ADVIEZEN** op huishoudelijk- en maatschappelijk gebied, onder leiding van de Heer J. Franco Mendes-Calisch en L. Kappeijne van de Coppeloo-Wijgers. Spreekuur Donderdagmiddag 2-4 en volgens afspraak, Nic. Maesstraat 57, Amsterdam, Tel. 22492. Aan dit bureau is een cursus verbonden ter opleiding van vrouwen en meisjes die naar Indië gaan.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkringen en Vooruitzichten.
 - No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (Thans in revisie). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (Thans in revisie). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederl.-Indië, zomede verplegers en verpleegsters, militaire apothekers bij den Burgerlijken Militairen Geneeskundigen Dienst aldaar. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-I. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegr.- en Telef.dienst in N.-I. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-I. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
Serie I. No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel. 2. Indische toestanden gezien door een inlander. 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland. 4. Sarikat-Islam. 5. De Sulkernijverheid in Nederlandsch-Indië. 6. De afschaffing van de laatste heerdiensten op Java. 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten. 8. De Europeesche vrouw in Indië. 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging. 10. Over de Kolonie Suriname.	Serie II. No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië. 2. Het Javaansch tooneel. 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië. 4. De theeplantuur op Java. 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg. 6. Een doode taal in Indië. 7. De inlandesche dorpsgemeenschap op Java. 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië. 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is. 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereen. in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostkust.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.
 Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.
 tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië
 Unvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

Zeebaboe's en Jongens
 beschikbaar.
 Te bevragen in „PERSINGGAHAN"
 Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden van Boetzelaerlaan 2 DEN HAAG Tel. 50248